ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1,097 | Կ. ՊՈԼԻՍ. | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 1900, ՄԱՅԻՍ 18–31 | 3 Սէֆէր 1318 | 18 Մայըս 1316 | Դ. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1,097

«بوزانتيون»
ارمنيجه يومى وسياسى غزته. صاحب امتياز و مدير مسئول
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره خانه سى باب عالى جاده سنده ٢٣-٢٥ نومرولى
دائرهٔ مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Litteraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23_25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԳԹՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒՆԸ

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԻՆ ԵՒ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Հասած էինք արդէն այն նորաշէն ու գոթաձեւ մեծ դրան առջեւ որ միշտ բաց է Ազգին դժբախտներուն հանդէպ։ Մարմինը հաստլիկ ու կակլոր, պեխերը թաւ և ցցուն մէկն է յանկարծ դիմացնիս կ'ելլէ ու ներս կ'հրամցնէ մեզ. դռնապանն է այս։ Մի քանի քայլ հազիւ առած՝ նորակառոյց շէնքի մը ներքնակամարին դէպ ի աջը կ'դառնանք, ուր ցոյց կը տրուի մեզ դուռ մը։ Ներսն ենք արդէն։ Միջահասակ, թխադէմ ու խոշորաչուի, որ միամտութեան՝ դու ըսէ անմեղութեան՝ յատկանիշն է, ակնոցը քթին, խօսքեր կ'փոխանակէ մեզի հետ։ Բառերը մեղմ ու հանդարտիկ, որք անճիգ հոսանքով մը կարմրիկ շրթներէն վար կ'թափթփին հատիկ հատիկ, անապատական վանականի մը դէմքը կ'կարծես ինքզինքդ. Հիւանդանոցի տնօրէնն է այս։ Հարկ չկայ իր մականունն հայացնել. ինքն ալ արդէն անուշիկ մարդ մը կ'երեւի։

Տնօրէն էֆէնտին իր պաշտօնին յարմար ու լուրջ մէկը կ'երեւայ, և այն տեղը՝ ուր ինք պաշտօնի կոչուած է, պէտք ունի արդէն կարող անձի մը։ Հիւանդանոցն աշխարհ մ'է փոքրիկ, աշխարհ մը դժբախտներու և կեանքի հաճոյքներէն զրկուածներու, վերջապէս շատ տարբեր աշխարհ մը մեր ապրած աշխարհէն, ուր վերջինէն արտաքսուածն առաջինին մէջ կ'ապաստանի։ Ուրեմն Հիւանդանոցի տնօրէնն ըլլալու է այնպիսի անձ մը, որ կարելի եղածին չափ իր անձին վրայ միացնէ հօր մը խանդաղատանքը, մօր մը անուշիկ գգուանքը, կարծեմ ի պահանջել հարկին քիչ մ'ալ շեշտ մը սաստի՝ նոյն լուրջ պատկառանքի տակ յորդորներով համեմեալ։

Քչիկ մը հանգստէն յետոյ՝ բժիշկը կ'առաջնորդէ զիս հիւանդներու սրահը։ Սենեակներու երկայնքն ի վեր երկուստեք շարուած են մաքուր ու կոկիկ մահճակալներ, որոց վրայ կ'երեւին մին պառկած, ուրիշ մը կիսովին քունքէն նստած ամէն տարիքի հիւանդներ։ Տօքթորը՝ հակառակ իր աղմկալից ու որոտ ձայնին՝ հոս նոյն մարդը չէ, կ'ժպտի ամէնուն և մլըզօրէն կը հարցնէ մէկիկ մէկիկ անոնց վիճակի փոփոխութիւնները։ Իւրաքանչիւր հիւանդի գլխին վերեւ կախուած է վիճակացոյց տախտակ մը դատապարտեալի վճռագրին պէս, ուր նշանակուած են անոր անունը, մականունը, ծննդավայրը, տարիքը, ամուրի կամ ամուսնացեալ ըլլալը, հիւանդութեան անունը, դեղն ու իրեն տրուելիք սնունդը։ Տօքթ.ն ուշիուշով աչքէ կ'անցընէ իր հիւանդներն օգնական բժիշկներով։ Մեր այցելած օրն երեք հոգի կատարելապէս բժշկուած՝ երեկոյին մեկնիլ կ'պատրաստուին ցնծուն ու խնդալից։

Տեսուկ հիւանդի մը քովիկն ենք, պատկառելի տարիներու բեռին տակ կքած ու կորած։ Բա՛ց, կ'ըսէ Տքդ.ը, կուրծքդ բա՛ց, և ահա հիւանդապահի օգնութեամբ կ'բացուի չորցած կաշիի գոյնն ու կծկումներն առած մօռոտ կուրծքը, ուստից որոշ կերպով կրնար համրուիլ իր լանջոսկրին ագուցուած վանդակոսկրները։ Տքդ.ը ծերունին պինդ մը գրկած՝ սկսաւ մտիկ ընել լանջքէն ու կանակէն, ուսկից կարծես յոգնած թոքերուն աններդաշնակ խժրտուքը կ'լսուէր։ Այսպէս կ'անցնինք հիւանդներու քովէն, և անոնք ալ ի կարգին մեր Տքդ.ի զննութեան բովէն։ Մայրապետը կ'առաջնորդէ մեզ հիւանդ որբուկի մը քովը, հազիւ 10 տարեկան, ծննդավայրի թարմութիւնն ու կայտառութիւնը կորսուած, սիրտս կ'փղձկի ի տես այս անոք փոքրիկին, որ գլխիկը բարձի վրայէն կիսով մը վայրահակ ողորմուկ նայուածք մը կ'ձգէ մեր վրայ։ Մինչ Տքդ.ն անոր լեզուին ու աչաց կոպերուն կ'նայի, նա իր պզտըլիկ թաթիկները մայրապետին կ'երկնցնէ՝ մայրիկէն օգնութիւն խնդրող փոքրիկներու նման։ Մայր ըսի, ա՜հ, գուցէ հիւանդ պզտիկը զայն կ'փնտռէր, մայրիկը․․․, դալուկ շրթները կափկափելով ջուր մը կ'ուզէ, մինչ Տքդ.ը գունաւոր հեղուկը կ'հրամցնէ, երկրորդ ումպէն յետոյ, փոքրիկը կ'գոցէ պինդ մը իր շրթունքներն աչուըներուն հետ ու մերժումի ձեւ մը կ'ընէ իր թուլցած ձեռուըներովը։ Ո՛վ Հայ մայրեր, դուք որ պզտիկներ ունիք, անոնց սիրոյն համար հաճեցէ՛ք երբեմն այցել այս գթութեան տունը, ուր անհայր ու անմայր հիւանդ պզտիկներ կան, կարօտ՝ մեն մայրական ժպիտի մը, ուրիշ մը գորովալից արգահատանքի։ Գիտեմ, դուք շատ բարեպաշտ էք, ջերմիկ հաւատով առլցեալ բուխ սրտեր ունիք, չէք թերանար ձեր հոգեկան կամ սրտի մէկ խնդրուածքին համար ուխտի երթալ այն ամէն սրբավայրերու և սուրբերու, որոց անուններն ինէ լաւ գիտէք։ Դուք հո՛ն, Աստուծոյ տաճարին մէջ, Սուրբի մը կամ Տիրամօր պատկերին առջեւ սրտի դռնակները բացած հոգերուն աղօթքներ կ'ընէք, և ի կատարումն ձեր ուխտին՝ առատօրէն նուէրներ ալ կ'ընէք, ոսկի ու արծաթէ խաչեր եւ աչեր ալ կ'կախէք անխօսուկ պատկերներու ճակտին ու ճիտն ի վար, բայց ինչո՞ւ բաժին մ'ալ չհանէք այս մեր գթութեան տան մէջ պատսպարուած կենդանի տաճարներուն, ինչո՞ւ գոնէ տարին մի անգամ չայցելէք կարեկցութեան ու գթութեան ուխտ մը կատարած ըլլալու համար անմայր տղուն, անկեալ ծերուկին, յուսահատ հիւանդին։

Եւ երբ Աւետարանի պաշտօնեան, սրտի և խղճի կատարեալ հանդարտութեամբ կ'վստահացնեմ ձեզ թէ, սրտի և հոգւոյ ճշմարիտ ուխտ մը կատարած պիտի ըլլաք, եթէ երբեմն ձեր քայլերն ուղղէք դէպ ի Ազգին այս գթութեան տունը։ Հաւատացէ՛ք, հաւատաւոր տիկիններ, ձեզնէ շատ գոհ պիտի մնան բոլոր Սուրբերն՝ երկինք որոց անունն ու պատկերները կ'ճանչնաք. այո՛, ձեզնէ գոհ պիտի մնայ Աստուած ալ, Աստուածորդին ալ, Տիրամայրն ալ, Լուսաւորիչն ալ։ Հոգ չէ որ ոսկի արծաթ ալ չունենաք, ինչ որ Աստուած ալ չի պահանջեր, այլ սիրտ մը, ոսկիէ հաւատք մը մաքուր, արծաթի պէս անժանգ։ Հաւատացէք որ այս անկեալներուն համար ալ այն պէս է. անոնց կ'բաւէ ձեր մայրական ու քրոջական մէկ ժպիտը, ձեր սփոփարար անուշիկ խօսքերը, մանաւանդ այն որբուկներուն համար, որոնք յանձին ձեր իրենց մայրիկները տեսած պիտի ըլլան։

Հիւանդանոցի այցելութեան միջոցիս՝ ուշադրութիւնս կ'գրաւէ աւելի յիմարներու վիճակը։ Հիւանդներու սրահներէն վար կ'իջնենք և Տօքթորը կ'առաջնորդէ մեզ յիմարանոցը։ Խոնաւ ու մգլոտած սրահ մը կ'մտնենք, ուր կ'երեւին կրկնոցներու մէջ փաթթուած յիմարներ. մին կ'երթեւեկէ անընդհատ, ուրիշ մը շուարած ու շլմորած աչքերը անթարթ՝ անկիւն մը կ'դիտէ, ոմանք ալ փիչերուան ջղջիկներու պէս պատերու անկիւնները կծկտած՝ կարծես պահվըտուկ կը խաղան։ Այս անտանելի սրահի հեղձուցիչ մթնոլորտէն դուրս կ'ելնենք։ Դուրսը արեւին տակ կ'տեսնենք խումբ խումբ յիմարներ, որոց մէջ կ'փնտռեմ ինձ ծանօթ երիտասարդ մը, բայց շատ դժուար կ'ըլլայ զայն ճանաչել։ Հազիւ 21—22 տարեկան, գեղեցիկ երիտասարդ մ'էր, և երբեմն աշակերտ Արմաշի Դպրեվանուց, ակար ու սեւամօթ ըլլալուն չափ սեղմուած կ'տեսնեմ Մարտիրոսը. զիս չի ճանչնար, հարցումներուս ոչ մէկուն կ'պատասխանէ, այլ կ'խնդայ ծածկելու աստիճան, առանց իր վիճակի դառնութեան գիտակցութիւնն ունենալու։ Այս ալ տեսակ մը լալ ըսել չէ՞։

Ցիմարանոցը շատ արգահատելի վիճակ մ'ունի իր բնակիչներով մէկտեղ, սակայն ուրախ ենք լսելով, որ Հիւանդանոցի այժմեան Պատ. Հոգաբարձութիւնը ձեռնարկած է այդ մասին կարգադրութեան մը, անշուշտ աւելի օդասուն և բնակելի տեղ մը ճարելով այդ խեղճ յիմարներու, որոնց մէջ ազնուականներով երիտասարդներ ալ կան։ Հիւծախտաւորներու սրահն ալ ցոյց կուտայ Տքդ.ը, բայց հակառակ փափաքիս՝ չի թոյլատրեր զիս քիչ մը աւելի մօտէն դիտելու այն հալումաշ եղած դժբախտները, որք իրենց վրայ ծանրացող մահուան ցուրտ սաւաւերներու մէջ կարեկցութեան նայուածքներ կ'ձգեն իրենց այցելողներու վրայ։ Քանի՜ դառն է մարդուս տեսնել ու զգալ մօտալուտ մահը, հատումը կեանքին և աւերումը ներքին։

Ծերանոցն ենք, լայնկեկ սենեկի մը մէջ, ցածուկ աթոռներու վրայ ի բարու մօտիկ ծերուկներ կ'տեսնենք. ծալապատիկ նստած միամիտ պատմութիւններ կ'ընեն իրարու, գուցէ իրենց կեանքի պատմութիւնները, հին պատմութիւններ, որք իրենց երանելի օրերուն կ'վերաբերին։ Այս մամռնով պզտիկցած մարդուկներուն համար այլեւս կեանքը հրապոյր չունի, և կարծես երեսնին դէպ անդիի աշխարհ դարձուցած, կեանքի խաբուսիկ ու խուսափուկ երազներուն վերջին աքարումը կ'կատարեն։ Ու ոմանք կ'երեւան հասունցած պտուղներու պէս որ մօտիկ են այն անկումին, զոր մահուան ցուրտ հովը կ'փութացնէ հասարակաց անյագ փոսը լեցնելու համար։

Հիւանդանոցի մէջ կանանց կողմի թէ՛ հիւանդներու և թէ յիմարներու յատուկ սրահները խիստ մաքուր են։ Արանց ու կանանց հիւանդանոցներու մէջ ամէն ինչ կարգ ու կանոնի մէջ տեսանք թէ՛ մաքրութեան և թէ կարգապահութեան մասին։ Լաւ կ'յիշեմ, 14 տարի առաջ երկու դասընկերներու հետ Սամաթիայէն ճամբայ ելանք առաւօտուն կանուխ, լսելով որ, Հիւանդանոցի մատրան մէջ արգի մեր Ս. Հայրապետը պիտի պատարագէ, սակայն պատարագիչ Սրբազանին քարոզին վերջանալէն հազիւ կրցած էինք հասնիլ հակառակ մեր փափաքներուն։

Տեսունի Սրբազանը՝ սայլէս ծանուցում մը կ'ընէր. «Հա՛ տղաք, կը տեսնէք, մեր հիւանդանոցն ալ հիւանդ է եղեր, պատեր ծակ ծռմռտեր են, բակին մէջ քարեր թերուած են, զանոնք մէկ կողմը պիտի տանիք, ուր նորոգութեան մը պիտի ձեռնարկուի եղեր։ Աստուած մեր ազգի ջոջ հարուստներուն լեզուին հետ սրտերն ալ շարժել տայ, որպէսզի սա հիւանդանոցն ի հիմանէ նորոգուի։»

Պատարագիչ Սրբազանին աղօթքը լսուած էր, և ահա այսօր շնորհիւ սրտի և զգացման տէր բարերարներու, Ազգն ունի իր փառաւոր ու հոյակապ հիւանդանոցը, ուր անկեալ ծերուկը հանգստարան մը, հիւանդն ու յիմարն իր պատսպարանը։ Օրհնեալ ըլլայ անմռաց յիշատակը մեծահոգի բարերարներու։

* * Շարունակ չորս ժամ հիւանդանոցի ամէն յարկերը պտըտելէն յետոյ, կ'ճաշենք Տօքթորին հետ ու կէս ժամ դադարէ վերջ, մեք զմեզ կ'գտնենք Ս. Յակոբայ Որբանոցին մէջ։ Տղաք դեռ նոր լմնցուցած էին իրենց զբօսանքի վազվզուկն ու ցատկռտուքը։ Կ'այցելենք վարժարանի տնօրէնին առաջնորդութեամբ բոլոր դասարանները։ Որբոց մէջ ուշիմ ու սրամիտ տղաքներ կ'տեսնենք, որք լաւ դասատուներու ձեռաց տակ կրնան ապագայիր նախանձելի դիրքեր ունենալ կեանքի ասպարէզին վրայ։ Տեսանք նորահաստատ արհեստանոցն ալ, ուր որբանոցի տղաքներէն ոմանք կ'ուսանին կօշկագործութիւն, դերձակութիւն, ջուլհակութիւն։ Իմաստուն թերութիւն մ'է այս, զոր ըրած է Որբանոցի Պատ. Խնամակալութիւնը, որով այս մեր որբուկներ իրենց պատսպարանէն ոտքերնին դուրս դրած պէս, ապահովուած պիտի տեսնեն իրենց օրապահիկները։ Կօշկակարութեան արհեստին մէջ ալ արդէն դուրսի արհեստաւորներու հետ մրցելու չափ յառաջ գացած են, Ասկից ալ կը մեկնինք շատ գոհ և լաւ տպաւորութեան մը տակ։

ՍՍՕԼԵԱՆ ՎԱՐԴ.

ԳՐԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

ԿՈՒՐՈՒԹԻՒՆՆ ԷՐԻԿ ՄԱՐԴՈՑ ՔՈՎ

Պատասխան առ «Էսքէյի»

Մեր իրաւունքները պաշտպանած, մեր դատը շահած, մեր առաքինութեանց—[խօսքը մէջերնիս, զարմանալի ըլլալու աստիճան հազուադէպ և իր տեսակին մէջ գրեթէ միակ]—գեղեցիկ մէկ նմոյշն ալ հրապարակ հանած ըլլալուն համար, ամէն էրիկ մարդու ձեռ ես ալ շնորհապարտ, խիստ շնորհապարտ պիտի ըլլայի Էսքէյի. եթէ դատը՝ զոր պաշտպանել կ'ձգտի Բիւզանդիոնի մէջ Սեպիլի ուղղուած իր բաց նամակովը, արդար ըլլար լիովին. կամ գէթ իրապաշտ տեսութիւններն և ըրած եզրակացութիւնները միակողմանի չըլլային բոլորովին։

Ի՞նչէն գիտես, ազնիւ Էսքէյ, և ի՞նչու կ'ստորագրես թէ որ Արամ, կոյր ամուսինը, ինքզինքը երջանիկ, պէտք եղածէն աւելի երջանիկ չէր համարեր՝ երբ զինքը հարուածող բնախօսական սոյն մեծ դժբախտութեան մէջ առիթ կ'ունենայ վայելելու երջանկութեանց ամէնէն գերագոյնը, զոր կարելի ըլլար գտնել արեւուն տակ, պարհողութեան, անձնուրացութեան լիութեամբը շեշտուած կնոջական կատարելապէս անկեղծ ու կատարելապէս հաւատարիմ սէրը, որմէ թերեւս — և եթէ կ'ուզես անտարակոյս — ինքն իր ձեռքովը պիտի զրկուէր, եթէ իր աչքերը բաց ըլլային։

Ուրեմն ինչո՞ւ համար չուզենք ըսել. «Վա՜յ ձեզ էրիկներ որ— [illegible] —» և դուք ալ երջանիկ ըլլալ։

Իսկ կ'սխալիս, չափազանց կ'սխալիս, երբ կ'ենթադրես թէ Սեպիլ վայ կարդալ ուզած ըլլայ այն կիներուն, որ կոյր ամուսին մը ունենալով միայն երջանիկ պիտի կրնան ըլլալ. վասն զի գրեթէ բնաւ անոնց ազուոր աչքերուն համար չէ որ կիները կ'սիրեն իրենց ամուսինները։ Կ'ճանչնա՞ս, ըստ բուականին կ'ճանչնա՞ս կին էակը, արարչագործութեան այդ գլուխ գործոցը, և փետրատա՞ծ ես այն սպիտակ աղաւնին որ անոր սպիտակ լանջին ձախակողմը կ'թրթռայ։ Քննա՞ծ, զննա՞ծ, խորաչափա՞ծ ես կնոջ սիրտն ու զգացումները, և կրցա՞ծ ես ուսումնասիրել զանոնք։ Կնոջ հոգին՝ իր սիրտն է, կնոջ կեանքը՝ իր զգացումներն ու սէրը. անիկա կ'ապրի իր սրտովը միայն, ու կ'շնչէ իր սիրովը միայն։ Մետաքսաթել շղարշներու կոհակները, նրբահիւս ժանեակներու փրփուրը, պսպղուն գոհարներու առուահոսումը չէ որ կ'հիւսեն անոր երջանկութեան պսակը։ Ոսկեճամուկ դիպակէ թիկնոցներու մէջ ընկողմանի, թէ կարկահին առջեւ կոշտ կտաւէ մինտէրի մը վրայ նստի ծալապատիկ, ոսկեձեղուն դահլիճներու մէջ իշխէ, թէ գիւղական պարզ տնակի մը անկիւնը քաշուած ըլլայ, կինը, այդ գերազանցապէս զգայուն էակը. երջանիկ ըլլալու համար կ'բաւէ որ սիրուի և իր սէրը չքուի։ Եւ երբ սիրուի, սիրուի ինչպէս որ պէտք է, իր սէրն հրաշքներ գործել կուտայ իրեն. հրաշքներ կ'ընեմ, քանի որ երկնքի կապոյտին տակ իրմէ զատ մէկը չէ կարող ընել ինչ որ կ'ընէ ինքն իր սէրէն, արժանապէս փոխարինուած սէրէն թելադրուած։

Եւ այս հրաշքներէն մէկն է զոր գործած է Սեպիլի դիւցազնուհին, արժանապէս փոխարինուած իր սիրոյն թելադրած համակերպութեան, անձնուիրութեան, անձնուրացութեան հրաշքը, զոր կ'հաւատամ ու գրաւ ալ կ'դնեմ որ չպիտի վարանէր նաև ի գործ դնելու այն պարագային մէջ իսկ՝ երբ նիւթական աննպաստ, շատ աննպաստ պայմաններու մէջ ալ գտնուէին ինքն ու իր էրիկը, որ կոյր էր, և որ թերեւս այս պատճառով միայն կրնար սիրել զինքը յարատեւ սիրով, սրտին ու հոգւոյն ամբողջութեամբը։ Եւ այսքանը միայն բաւական էր անոր համար որ կին մ'էր, և հետեւաբար իր երջանկութեան պսակն անով միայն իրական ու կատարեալ կ'համարէր որովհետեւ սիրոյ խնկաբոյր ծաղիկներովն էր հիւսուած։ [*]

Դ․-Բէ․ ԱԼՏԷՊԱՐԱՆ

[*].—Մնացեալը վաղը։

ՀԱՆՔԵՐ

Պղինձ, մանկանէզ, արծաթախառն կապար, չինկօ, տոսմ, ևն.

Նիկոմիդիոյ գաւառին մէջ այլ և այլ հանքերու գոյութեան մասին Բիւզանդիոնի մէջ անցեալները լուրեր կարդալու բախտն ունենալով, կ'փութամ ոչ միայն նոյն հանքերու գոյութիւնն հաստատել, այլ միանգամայն նորագոյն տեղեկութեանց համաձայն դարձեալ նոյն գաւառին մէջ երեւան ելած հանքերու վրայ յետագայ տեղեկութիւններն հաղորդել Բիւզանդիոնի միջոցաւ, յուսալով որ ձեռնհաս դրամատէրներ, որոց թերեւս անծանօթ է սոյն հանքերու գոյութիւնը, դիմում ընեն առ որ անկ է, և շահագործելու փութան զանոնք՝ յօգուտ երկրին և ժողովրդեան։

Արդ, ստացած նորագոյն տեղեկութեանցս համաձայն, հետեւեալ տեղերը նորանոր հանքերու հետքը գտնուած, և տեղական իշխանութեան դիմումներ եղած են խուզարկութեանց արտօնութիւն և հրաման խնդրելով՝ ըստ հանքային օրինաց տրամադրութեան։ Այս հանքերու առաջինն է Նիկոմիդիոյ հանդէպ Պարտիզակ գիւղախմբի տակ Մանիշակ (Մէնէքշէ) լերան սահմանին մէջ չուրջ հազար օրտավար (տէօնիւմ) ընդարձակութիւն ունեցող պղինձ հանքը, որոյ խուզարկութեան հետամուտք ըստ օրինի արտօնութիւն խնդրած և ստացած են։ Երկրորդն է դարձեալ նոյն գիւղախմբի ծանօթ

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆԻ» [14]

ՔԱՍԻՄ

ԲԱԽՏԱԽՆԴԻՐԸ

Գ.

—Ոչ, իմ գիտցածներս շատ պարզ բաներ են, նախնական ծանօթութիւններ. ամէն մարդ ալ այսչափը կրնայ սովրիլ ինքնօգնութեամբ։ Բարեկամ մ'ունիմ, Գէորգ էֆ. Ագնաւոր, որ պօթանիսթ է բառին ընդարձակ առումովը ու երկար տարիներէ ի վեր տեղական ծաղիկներու հաւաքածոն կ'պատրաստէ, ամենայն ձեռնհասութեամբ։

Սօֆիին քոյրը կարկեցաւ, պարապ մարդ չէր գրագիրը, ամէն քարի տակէն կ'ելլար։ Բուսաբանութենէն թիթեռներուն անցաւ խօսակցութիւնը, երիտասարդը դիւրըմբռնելի ոճով բացատրեց երկու ունկնդիրներուն թէ ի՞նչպէս կ'ածին անոնք, ի՞նչպէս կ'թեւաւորին և ո՞րչափ կարճատեւ է սիրուն միջատներուն կեանքը։ Ցեռոյ կղզիին անցնելէն վրայ խօսք բացուեցաւ, հիմա կատարեալ պատմաբան մ'էր Բարունակ, թուականներով, աշխարհագրական ծանօթութիւններով, մանրամասնութիւններով ու դարաւոր դէպքերու անցնելով հմայեց երկու քոյրերն ալ, շարունակ լարուած պահելով անոնց ուշադրութիւնը։

Սիրանոյշ Սմբատի պարապ խօսքերէն ձանձրացած՝ երեք խօսակիցներուն դարձաւ ու սիրազեղ ժպիտով մը.

—Աս ի՞նչ վառ խօսակցութիւն, ըսաւ, հաւատացէք որ նախանձելս կուգայ, ի՞նչ նիւթի վրայ կ'խօսիք։

—Ամէն բանի վրայ, պատասխանեց Սօֆի, խանդավառ. շիտակն երախտապարտ եմ ձեզ, Օրիորդ, որ առիթ ընծայեցիք ինձ Բարունակ էֆ.ի տեսակցութիւնը վայելելու, բնաւ ձանձրոյթ չի զգար մարդ իրեն հետ խօսակցելով, ամէն բանի վրայ կ'ճառէ հաւասար ձեռնհասութեամբ։

—Ո՜հ շատ ազնիւ էք, Օրիորդ, ըսաւ Բարունակ շառագունելով, չափազանց լաւատեսութեամբ կ'դատէք զիս։

—Այսօր լաւ կիրակի մը անցուցինք ձեր շնորհիւ, յարեց մեծ քոյրը, ինքն ալ բան մը ըսած ըլլալու համար, մինչեւ ներքնապէս սաստիկ զայրացած էր քրոջը դէմ, հասարակ գրագրի մը այսչափ գովեստ շռայլած ըլլալուն համար։

Սմբատ ալ կամայ ակամայ միացաւ Բարունակի խումբին ու այսպէս անզգալաբար պարտէզէն դուրս ելլելով, ամէնքը մէկէն փողոց իջան։

Հիմա իրեն արժանի տեղը գտած էր գրագիրը, մեծ, պզտիկ, ամէնքն ալ կ'յարգէին զինք. մինակ Սմբատ կ'յամառէր իր գեհկամակութեանը մէջ, Քիչ վերջ ան ալ խոնարհելով ընդհանուր հոսանքին առջեւ, բոլորովին անքաղաքավար չըլլալու համար կամաց կամաց խօսքի բռնուեցաւ և շարունակեցին յամրաքայլ քալել խմբովին։

Ճամբուն երկայնութեամբ երբ քիչ մը յառաջացան, Սիրանոյշ՝ Բարունակի յաղթանակովը վհատած, Կանթեղեանի մեծ աղջկան հետ, քանի մը քայլ հեռացաւ խմբակէն ու յաղթական ժպիտով մը,

—Տեսա՞ր, ես չըսի՞ որ պարապ տղայ չէ մեր գրագիրը, հայրս լաւ գիտէ կշռել մարդիկներու արժէքը։

—Եթէ հայրդ ամէն արժանիք աւար պէս կ'ճանչնայ, ներեցէք որ չշնորհաւորեմ իր գնահատումի կարողութիւնը։

—Ինչո՞ւ, հիմա՞յ ալ․․․

—Ի՞նչ կայ որ, թութակի նման մէկ քանի փայլուն խօսք գոց ընելն արժանի՞ք կ'կարծես երիտասարդի մը համար։

—Ալ կ'ներէք, Օրիորդ․․․

—Ասոնցներուն՝ «գրպանը ծակ գիտուն» կ'ըսեն, աշխարհի վրայ բան մը չկայ որ անծանօթ ըլլայ իրենց, բայց դրամ շահիլ է։ Հովուն ընթացքը կ'քննեն, ծովուն յատակը կ'չափեն, մոլորակներն անունովն ու տեղովը իրարու եսեւէ կ'համրեն լուսինն իրենց տունէն աւելի աղէկ կ'ճանչնան։ Տունկ, բոյս, հանք, կենդանի, ամբողջ տիեզերքի վրայ կրնան ճառել հաւասար ձեռնհասութեամբ։ Բայց երբ խնդիրը դրամ շահելուն գայ, այն ատեն իրենց ամբողջ գիտութիւնը զէրօ չարժեր և հազիւ կ'յաջողին կուշտ փորով հաց մը գտնել։ Հայրս առած մ'ունի ասոնց համար «լողալուն երեսուն տեսակը գիտէ խեղճը Դաւիթ, բայց գետին եզերքը գալուն պէս անոնց ամենքն ալ կ'մոռնայ» կ'ըսէ։

—Ո՛չ, ձեր կարծիքէն չեմ ես եւ բազմակողմանի դաստիարակութիւն մ'ալ երբ ձեր գնահատման չարժանանար․․․

—Սօֆին ալ գաղափարակից է քեզ. տե՛ս ի՞նչպէս քիթ քիթի կը ցին ձեր գրագիրին հետ։ Ամօթ չէ եա՛, ես չեմ կրնար երեւալ գրպանը ծակ երիտասարդներուն, իմ հաւատքովս ուսումը, գիտութիւնը դրամ շահեցնելու է մարդուս, եթէ ոչ ի՞նչ արժէք կրնայ ունենալ։ Անօթի գիտուն մը, գիրքէ մը աւելի չարժեր, առաջինին մտիկ կ'ընես, երկրորդը կ'կարդաս։ Գիրքը ուզած ատենդ կ'գոցես կ'ազատիս. շաղակրատ գիտունին համար ան ալ չես կրնար ընել. ուզես չուզես մտիկ պիտի ընես անոր անվերջ դատարկաբանութիւններուն։ Անշուշտ սկզբունքի վրայ կ'խօսինք, եթէ ոչ գրագիր մը ի՞նչ նշանակութիւն կրնայ ունենալ մեզ համար, կ'ուզէ հարուստ ըլլայ կ'ուզէ աղքատ։

—Բնական է, օտարական մը ի՞նչ առնչութիւն ունի մեզի հետ, գուցէ առաջին եւ վերջին անգամ է որ կ'տեսնենք մեր գրագիրը։ Բայց ամէն պարագայի մէջ դաստիարակուած տղայ է։

—Ի՞նչ կ'շահեցնէ իրեն այդ դաստիարակութիւնը «ծօ Բարունակ»ը չէ՞ վաճառատան մէջ միշտ։

—Կ'սխալիք, ինչո՞ւ այնպէս ըլլայ, հօրմէս վերջ ինք կուգայ և հայրս կ'ըսէ որ մեծ համարում կը վայելէ վաճառատան մէջ։ Ի՞նչ կրնար ընել անոք անօգնական երիտասարդ մը, բաղդը չէր ժպտած իրեն, ընտանեկան հարստութիւն, դիրք չունէր, եթէ դաստիարակուած ու ինքզինք մշակած ալ չըլլար, հիմա ո՞վ պիտի զիջանէր հետը խօսելու։ Գալով դրամ շահելուն կամ ոչ, այդ ճիւղին մէջ մխիթարական է երիտասարդին վիճակը, տարիքին հետ բաղդատմամբ գոհացուցիչ թռչակ կը ստանայ, չէ թէ հօրս բարեհաճութեան համար, այլ իբր վարձ իր բազմակողմանի արժանիքին։ Իսկ հարստութիւնն ապագայի խնդիր է, այս տարիքին մէջ մինակ սովրելու է, կ'ըսէ հայրս, ապագային անկէ օգտուելու համար։

—Է՞․․․ գոչեց կմախք աղջիկը, բուռն երգիծանքով, ըսել է ապագայ Վանտէրպիլթ մը կամ Ռօչիլտ մը կը նշմարես կիրակոս աղայի [գրագրին] անձին վրայ։ Իրաւ որ, ի՛նչ ալ ըլլայ, ազգասէրութեան, չտեսութեան, տխրացութեան հոտը չի կրնար երթալ վրայէն։ Տե՛ս, տե՛ս, ուշադրութիւն ըրէ՛, Սմբատի արձակ համարձակ քալուածքը, խրոխտ նայուածքը, լայն կուրծքը, ազատ շարժումները դիտէ՛, մէկ մ'ալ գրագրին երկչոտ նայուածքը, կքած կուրծքը, շուարած քայլերն ու ընդհանուր խեղճութիւնը նայէ՛, կարծես զարնուած է գլխուն ու զղջացած աշխարհ գալուն։ Ես չեմ կրնար տանիլ մէկ մը մեր տունէն ներս մտցնել։

Սմբատի ազդարարութիւնը վերջ տուաւ այս շահեկան խօսակցութեան։

—Ո՞ւր այսպէս, Օր. Սիրանոյշ, գլուխնիդ առեր կ'երթաք, պոռաց։

Երկու աղջիկներն ալ կեցան իրենց տեղն ու խումբին միացան։

Կանթեղեանի աղջիկն իր մանտանելի տգեղութեան ու ժանտ անհամբոյր բնաւորութեան պատճառով ոխ պահած էր ամբողջ երիտասարդներուն։ Մինակ Բարունակի դէմ չէր որ լարած էր իր չարախօսութեան սլաքները, ամէն երիտասարդ անարժէք, սինլքոր դատարկապորտ էր իրեն համար։ Եթէ Բարունակի հարուստ չըլլալն էր յանցանքը, ուրիշներ ալ նոյնչափ յանցաւոր էին իրենց հարստութեան համար։ Մէկին դիմագիծերը կ'հեգնէր, միւսին հասակը, այն որ դիրքի մը տիրացած էր, խարդախութեամբ առաջացած կ'ամբաստանէր Օր. Կանթեղեանի համար և ուրիշ մը որ տոհմիկ գերդաստանէ սերած՝ մեծ հարստութիւն ունէր, օր մը չէ օր մը պիտի մուրայ, կ'ըսէր, ամբաւաններուն զաւակաց պէս։

Կմախք աղջկան տեսակէտով՝ չկար երիտասարդ մը, որ արժէր հետն յարաբերութիւն հաստատել և ոչ իսկ շնորհքով թեկնածու մը՝ որուն հետ զիջանէր աղջիկ մը, ընտանիք կազմել։

Ամենքն ալ, ամե՛նքն ալ զէրօներ էին աչքին, ինքնահաւան, անբարոյ, անօթի, բախտախնդիրներ որ դրամի շուրջ կ'յածէին ամուսնութիւնը պատրուակ բռնելով։

Մայրաքաղաքիս ամողութեան համեմատ, բժիշկներուն մեծագոյն մասն ուղղակի կամ անուղղակի աղջկերանի եկած էին Օր. Կանթեղեանի և հակառակ առաջարկուած հազարաւոր ոսկիներուն, քաջութիւն չէին ունեցած անոր հետ ամուսնանալու։

(Շար.)

սահմաններու մէջ գրեթէ երկու հազար արտավար ընդարձակութիւն ունեցող Ճանֆանէյի հանքը Զպլաք—Դայա ըսուած տեղը։ Երրորդը՝ միևնոյն շրջանակի մէջ՝ դարձեալ երկու հազար արտավար ընդարձակութեամբ, արծաթախառն կոպարի հանք մ'է, Ինէք—Փունարի ըսուած տեղը։ Չորրորդը՝ դարձեալ նոյն սահմանի մէջ՝ չուրջ երկու հազար արտավար տարածութեամբ հողի վրայ, դինկայի հանք է՝ Արտճըլը—Տէրէ ըսուած տեղը։ Իսկ հինգերորդը՝ Կէյվէ գաւառակին Աք-Հիսարի գիւղախմբին Թիրիսէ ըսուած գիւղին չուրջ ութ հազար արտավար տարածութեամբ, սրօմի հանքն է, որ միանգամայն սա՛ մեծ առաւելութիւնն ալ ունի որ երկաթուղիի գծէն հազիւ կէս ժամ հեռաւորութիւն ունենալով, փոխադրութեան ամենամեծ դիւրութիւն կ'ընծայէ, եթէ շահագործութեան ձեռնարկուի։ Վեցերորդ հանքը, որուն խուզարկութեան և շահագործութեան արտօնութիւնն ևս առնուած է մասնաւոր ընկերութենէ մը, և կը գտնուի դարձեալ Կէյվէի Աք—Հիսար գիւղախմբին Հասան գիւղի սահմանին մէջ, գրեթէ տասն հազար արտավար ընդարձակութեամբ, նոյնպէս պղնձի հանք է, փոխադրութեան ամէն դիւրութիւններն ընծայող, երկաթուղւոյ գծին ունեցած մօտաւորութեամբ եւ ուրիշ առաւելութիւններով, այն է՝ բնակութենէ հեռու չեղող տեղ մը գտնուելով։

Արդ, Բիւզանդիոնի պատուական ընթերցողներու կ'թողում թէ այն վեց հանքերը՝ որ չուրջ 25,000 արտավար ընդարձակութիւն ունեցող տեղ կը գրաւեն, որչա՜փ մարդոց գործ կը հայթայթեն, որչա՜փ արդիւնք կ'արտադրեն և ի՛նչ հարստութեան անսպառ աղբիւր մը կրնան ըլլալ երկրին և կառավարութեան, եթէ խուզարկութիւնք և շահագործութիւնք իրականապէս տեղի ունենան։ Երկրին ամէն գաւառաց հետ մեք ալ կ'փափաքինք սրտագին որ շահագործուին սոյն եւ նմանօրինակ հանքեր։

Նիկոմիդիա. ***

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ԹՐԱՆՍՎԱԼ.— Պօէր կարեւոր քաղաքագէտներ կ'պատրաստուին Եւրոպա ճամբորդել։ Պաշտօնապէս Գերման շոգենաւը Լօրէնցօ Մարքուէզէն մեկնեցաւ մեծաքանակ ձոյլ ոսկի բերելով յԵւրոպա։ Պօէրք կ'ըսեն թէ իրենք իբրև կատակ մէջ տեղ նետեցին սա՛ լուրը թէ Քրիւկէր նախագահ ոսկեհանքերը պիտի կործանէ, եթէ Լ. Ռոպէրդս Թրանսվալ արշաւէ։

ԶՕՐ. ՊՈՒԼԼԸՐ ԻՐ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ.—«Զօր. Սըր Ռըտվըրզ Պուլլըր, հրամատար Նաթալի զօրաց, կ'շնորհաւորէ բոլոր սպաներն ու զինուորներն իրենց վերջին տաժանելի դժնդակ աշխատութեանց վրայ։ 3րդ հեծեալ կիսաբաժինն և 2րդ և 5րդ զօրաբաժինք Պիկուըսպէրկի խնամով պատրաստուած դիրքերէն Լէյնկնէքի վրայ քշեցին թշնամին, 7000 հոգի, որուն օգնութեան եկած է նոր զօրախումբ մը Թրանսվալէն։ Այս արդիւնք որ մեծ պատիւ կ'բերէ բոլոր զօրաց, ձեռք բերուեցաւ շարունակ դժուարին աշխատութեամբ, երկայն ընթացքներով և լեռն ի վեր մագլցումներով, աշխարհի ամենախիստ կածաներէն աւելի տաղնապալից և յոգնեցուցիչ։»

ԼՈՐՏԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ մէջ պատերազմական նախարար Լորտ Լանստաուն ծանոյց թէ հետևակազօրաց տասներկու նոր վաշտերու կազմութիւնը, որ այս տարի քուէարկուեցաւ, շատ յառաջացած է։ 22,000 հոգի արդէն ներկայացած են տարւոյն սկիզբէն ի վեր։ Կառավարութիւնը կ'յուսայ թէ ձեռք առնուած միջոցները ժողովրդական պիտի դարձնեն բանակը։

—Կ'երևի թէ Հարաւ Ափրիկէի վերջին դէպքերը տարակոյս մը յառաջ բերած են Լիտտիդի ազդեցութեան վրայ, վասնզի ծովային պաշտօնատունը նոր փորձ մը պիտի կատարէ այս պայթուցիկ նիւթով։ Հին մարտանաւ մը, Պէլ—Իլ, իր զրահապատ աշտարակներովը, Թնդանօթներովն և ռումբերով իբրև նշանառութեան կէտ պիտի ծառայէ անգլ. զրահաւորներէն միոյն, Մաճէսդիքի։ Նաւային իշխանութիւնք և ծովային նախարար Կօշըն ներկայ պիտի գտնուին այս փորձին, որուն մէջ պիտի հաստատուի Լիտտիդի ազդեցութիւնը Պէլ—Իլի աշտարակներուն վրայ։ Հաշիւ եղած է որ հին մարտանաւը 7 վայրկեանի մէջ պէտք է ընկղմի։

ՄԷՖՔԻՆԿԻ պաշտպան գնդ. Պատէն Բօուէլի առաջարկուեցաւ Անգլիա երթալ և ժամանակ մը հանգչիլ, բայց արի հրամատարը պատասխաներ է Լորտ Ռոպէրդսի թէ նախամեծար կը համարի կռիւը շարունակել։

ԲՐԵՆԴՈՐԻԱՅԻ Իտալական հիւպատոսն հեռագրած է թէ Իտալացիներէ կազմուած գունդը ցրուեր է իր պետին և վերին հրամատար Պօթայի միջև ծագած վէճի մը հետեւանօք։

ՊՕԷՐՔ ամրացած են ի Բօլֆօնդայն, Մէֆքինկէ տասն մղոն հեռի դէպ արեւելք։

ԽՕՀԱՆՆԷՍՊՈՒՐԿԻ Պէկլի զինագործարանին պայթման առթիւ ամբաստանուած անձինք ազատ արձակուեցան։ Ընդհ. Դատախազը պահանջեց որ ամբաստանեալք ձերբակալուին և արտաքսուին, բայց դատարանը մերժեց։

ԽԱՂԱՄՈՂՈՒԹԵԱՆ... ՕԳՈՒՏԸ.— Բրիսքայի մէջ (Թարեյուսոյ փաղթակալանութիւն) ճակատամարտի մը առթիւ, անգլ. Թնդանօթաձիգ զինուոր մը ձախ կողմէն գնդակ մը ընդունեց։ Գնդակը գնաց մխուեցաւ խաղի թուղթերու ծրարի մը մէջ, զոր նոյն զինուորը իր բաճկոնակին գրպանին մէջ պահած էր։ Բոլոր թուղթերը ծակուեցան, բայց ի մաչայ դէյէն, որ քաջաբար դէմ դրաւ գնդակին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Մայիս.—Լ. Ռոպէրդս Մայիս 29 թուով կ'հեռագրէ Ճէրմիստընէ [արուարձան Եոհաննէսպուրկի] «Այսօր, միջօրէէն ետքը, հոս հասանք, առանց լուրջ ընդդիմութեան մը հանդիպելու։ Մինչև ցարդ ո՛ և է կորուստ չէ ծանուցուած ինձ։ Գրաւեցինք երկաթուղեաց միացման գիծը, որ Եոհաննէսպուրկը կ'կապէ Նաթալի, Բրեդորիայի և Բլէքսդորբի։ Եոհաննէսպուրկի մէջ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Լուր կ'տրուի թէ հանքերն անվթար մնացած են։ Մտադիր եմ վաղը կէսօրին քաղաք մտնել բանակովս։»

—Լօրէնցօ—Մարքուէզէ Մայիս 28 թուով կ'հեռագրեն Թայմզի. «Զօր. Լուի Պօթա, վերին հրամատար Պօէր բանակին, և նախագահ Շդէյն խորհուրդ կուտան հպատակութիւն յայտնել։ Բայց նախագահ Քրիւկէր պատերազմը շարունակելու կողմն է։ Բրեդորիայի մէջ խաղաղասէր կուսակցութեան կարծիքը կրնայ յաղթական ըլլալ ամէն վայրկեան։

ԲԵՇԴԱ.— Աւստրիական Պատուիրակութեան նստին մէջ, Արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմս ազդուապէս բողոքեց օտար վեհապետներուն կամ անոնց ազգականներուն վիճաբանութեանց խառնելու սովորութեան դէմ։ Պատուիրակութեան անդամոց մեծամասնութիւնը խստիւ դատապարտեց այս սովորութիւնը (Տափեր)։ Կոլուխովսքի կոմս հերքեց ապա սա՛ խօսքը թէ Միլան Թագաւորը կոչած է մնալ ի Սերպիա, որովհետեւ Աւստրիոյ Հունգարիոյ պաշտպանութիւնը կ'վայելէ։ «Մեք մարդ չենք պաշտպանած օտար երկրէ, յարեց նախարարը, որովհետև չենք խառնուիր միւս երկիրներու ներքին գործերուն։» Արտաքին գործոց նախարարն անպարկեշտ անուանեց այն կերպը, որով Զէհ պատուիրակները խօսած են Սերպիոյ մասին, և հարցման մը պատասխանելով, բացատրեց Պառոն տը Կիլլի գործը։ Կոմս Զէհ պատուիրակներու բանախօսութեանց պատասխանելով, ըսաւ. «Մ. Քաֆդան կ'պնդէ թէ 1897 ին արտաքին գործոց պաշտօնատունէն ծանուցագիր մը ղրկուած է ի Պերլին և ի Հռոմ, հօզայի կցումի մը համար։ Այսպիսի ծանուցագիր մը գոյութիւն չէ ունեցած։ Կցումի խնդիրն երբեք վիճաբանութեան չէ դրուած, Գալով Երրեակ Զինակցութեան, անիկա կ'մնայ այնպէս՝ ինչպէս էր 20 տարի առաջ, այսինքն խաղաղութեան դաշնակցութիւն մը, պաշտպանողական միութիւն մը։ Ռուսիոյ հետ կնքուած պայմանագրութիւնը չէ բարեփոխած Զինակցութեան վիճակը։ Այս համաձայնութիւն ուրիշ բան չէ, բայց եթէ խաղաղութեան համար երաշխիք մը։ Իտալիա, հակառակ Մ. Քաֆդանի յայտարարութեան, վերջին ատենանի յարգանք կ'վայելէ իբր զինակից, ո՛չ միայն Պերլինի այլ և Վիէննայի մէջ։» Պատուիրակութիւնն ընդունեց արտաքին գործոց պաշտօնատան պիւտճէն և գաղտնի վարկերը, և վստահութեան քուէ տուաւ նախարարութեան։

ՌՈՒՍԻԱ, ՔՈՐԷԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.— Ծայրագոյն Արևելքի մէջ ռուս դիւանագիտութեան վրայ Բեդերսպուրկի աղբիւրներէն բան մը չի գիտցուիր, մինչև որ Չինաստանի և Ճապոնի մէջ եղող անգլիացի թղթակիցները բան մը չգրեն կամ չհեռագրեն։ Բայց այն կողմերը Ռուսիա սկսած է կարծուածէն շատ աւելի մեծ գործ տեսնել, և Ռուսիոյ Փօրին Օֆիսը (Խարիճիէն) իր դիւանագիտութեան գաղտնիքները կ'հաղորդէ միայն կառավարութեան գերագոյն պետին։ Այս պատճառաւ է որ Քորէայի մէջ Ռուսիոյ վերջին գործողութեան լուրը ռուսական մամուլը Թայմզի Բեքինի հեռագրէն առեր եւ հրատարակեր է։ Նովոյէ Վրէմիա սաստիկ յարձակում կ'ընէ Թայմզի դէմ, այդ լուրին վրայ անգլ. լրագրին տուած մեկնութիւններուն առթիւ, որոց նպատակն է, կ'ըսէ, Ճապոնը Ռուսիոյ դէմ հանել և Ճապոնցիներուն հաւատացնել թէ Ռուսիա զիրենք կործանելու կ'աշխատի։ Թայմզի յօդուածին քանի մը հատուածները զարմացմամբ և հեգնութեամբ արտատպելէ ետք, Նովոյէ Վրէմիա (ռուս Խարիճիէին բերանը) կ'ըսէ թէ Ռուսիա ո և է Տէրութեան սպառնալիք չըներ, այլ լուսաւորութեան և արդարութեան ջահը կ'տանի եղեր ի Ծայր. Արեւելս, պուտտայականութեան և անկրօնութեան կեդրոնը։ Ռուսիա չունենալով այնպիսի գիշատիչ փափաքներ որք Անգլիոյ գործերուն մէջ ամէն տեղ կ'երեւին, իր գաղթականութեանց արիւնը չի քամեր եղեր, այլ ընդհակառակն իր ընիկ ժողովրդոց ոյժն ու զօրութիւնը կ'սպառէ քաղաքակրթութիւն և դաստիարակութիւն տնկելու ուրիշ ժողովրդոց մէջ։ Ճապոն կրնայ աներկիւղ իր ձեռքը տալ Ռուսիոյ, բայց եթէ կ'փափաքի Մեծին Բրիտանիոյ օրինակին հետեւիլ, Ռուսիա այդպիսի ընկերի պէտք չունի։ «Միայն թէ կ'ազդարարենք իրեն ծանրակշիռ վէճի չբռնուիլ Ռուսիոյ հետ, և կ'յիշեցնենք իրեն հարաւ—ափրիկեան պատերազմը իբրև հաւաստի ապացոյց թէ նաւային պետութեան մը համար ո՛րքան դժուար է կռուիլ ցամաքային պետութեան մը դէմ։»

«Բայց թողլով, կ'ըսէ Թայմզի Բեդերսպուրկի թղթակիցը, Նովոյէ Վրէմիայի այս թշնամալից պատասխանը, ստուգեցի յայտ ձեռնհաս անձանց կարծիքը, Քորէայի ծովափանց վրայ Ռուսիոյ կողմէ ածխային կայան մը ձեռք ձգուելուն մասին, անոնց տուած պատասխանն է հետեւեալը. «—Ծայր. Արևելքի մէջ Ռուսիոյ բռնած հին ընթացքին հետեւանօք, այս միջոցիս կ'չափազանցուի Քորէայի խնդիրը, և անպէտ հետեւութիւններ կ'հանուին։ Ռուսիա և Քորէա երկու պայմանագրութիւն կնքած են. առաջինով Քորէա կ'խոստանայ Քօծէմօ կղզին հանդիպակաց ցամաքին ո և է մասը չիւրացնել կամ օտարին չծախել։ Ասիկա կ'յարմարի Ճապոնի քաղաքականութեան, որովհետև իր ծովեզրեներուն վրայ ամէն դիւրութիւն ունենալով, փափաք մը չունի ածխային կեդրոն կամ նաւատորմի խարսխավայր մ'ունենալու ի Մազամբօ, որ բաց նաւահանգիստ մ'եղած է 1898 յունիսին՝ Ճապոնական կառավարութեան դրդմամբ։ Ուստի բոլոր պետութեանց նաւատորմիղներն իրաւունք ունին հոն երթալու և Ռուսիա չի կրնար զրկել զՃապոն այս առանձնաշնորհումը վայելելէ, եթէ զայն շահագործելու բանաւոր պատճառ մը ունենայ։ Մոզամբոյի օտարազգիներու թաղերէն երեք մղոն դուրս գտնուած տեղ մը ածխային կեդրոն մը հաստատելով՝ անոնց վնա՞ս հասցուած չըլլար։ Ասիկա պարզ գնում մ'է՝ որուն փոխ կալուածատէրերը միայն կրնան առնուիլ։ Ասոր դէմ ո և է բողոք չի կրնար ըլլալ, քանի որ ակնարկուած հողը չի գտնուիր այն սահմանին մէջ, ուր ըստ նախագոյն կարգադրութեանց ամէն ազգ իրաւունք ունի վարձելու կամ կալուած գնելու։ Հետևաբար, Ռուսիա չի կրնար ամրոց շինել իր ձեռք ձգած կտոր մը հողին վրայ։»

—Համիլդըն նաւահանգստին առթիւ Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ ատեն առաջ կնքուած համաձայնութիւնն ոչնչացած կ'նկատուի, քանի որ Ռուսիա գրաւեց զՊորդ Արթուր և Անգլիա ևս Ուէյ—հայ—Ուէյը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.—Վիէննայէ կ'հեռագրուի թէ Պարսկաստանի Մեծ—Եպարքոսն Անգլիոյ մասին իր բոլոր զգացումները փոխելով, Պարսկաստանի մէջ անգլ. առեւտրական շահերուն հակառակ ընթացք բռնած է։ «Պարսիկ մը» ստորագրութեամբ նամակ մը կ'հերքէ Վիէննայէ հաղորդուած այս լուրը, սակայն Թայմզի Թղթակիցը կ'պնդէ ըսածին վրայ, յայտարարելով թէ պատրաստ է իր ըսածն հաստատել։

ԳԵՐՄԱՆՔ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՔ.— Միացեալ Նահանգաց մէջ Օհայոյի նահանգապետը բաժակաճառի մը պատասխանելով, ըսաւ.—«Եթէ Անգլիա Եւրոպայի մէջ բարեկամ չունի, մեք ալ չունինք արդէն։ Տիուէյ ծովակալ Մանիլայի առջև ծովը պիտի թափէր գերմանացի հօրեղբօրորդիները... բայց գերման ծովակալը վարպետ բրդաւ և անոր դիւրազգածութիւնը չգրգռեց։ Եթէ Գերմանք կ'ճանչնալ մեր բուն զգացումը, թո՛ղ քիչ մը աւելի առաջ երթան փոքր խնդիրներուն մէջ եւ պիտի տեսնեն։»

ՀԱԿԱՀՐԷԱՈՒԹԻՒՆՆ Ե՛ՒՐՈՊԱ.— Ինչպէս Բարիզի մէջ, այնպէս ալ Վիէննայի մէջ հակահրէական տարրը մեծ յաղթանակ տարաւ քաղաքապետական Խորհրդոց ընտրութեան մէջ։ Աւստրիոյ ընտրական նոր օրէնքին համաձայն, Վիէննայի ընտրողք 27,000էն 40,000ի բարձրացած էին։ Հակասեմականք և քաղաքապետ Տր. Լուէկըր խաղ ու պարի մէջ են հրէականութեան թշնամիներուն յաղթութեանը վրայ։ 46 աթոռէն 37ն հակահրէականներուն ձեռքն անցած են։ 1896ին 16 աթոռ միայն ունէին։

ԲԱՐԻԶԻ ՍՐՈՒԽՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ չինական բաժնին մէջ գեղեցիկ հանդէս մը սարքուեցաւ, ուր դիմած էին հետաքրքիր Բարիզցիներ և բազմաթիւ օտարականներ։ Հանդէսին ամէնէն ուշագրաւ մասն էր լուսավառութիւնը։ Զանազան ձեւերով բազմագունեան լապտերներ տարածուած էին ծառերուն մէջ, առաստաղներու վրայ են.։ Բոլոր հանդիսականք սքանչացան արուեստական հուրերու, չինական նանակներու և հրթիռներու վրայ, զորս Չինացիք այնքան արուեստով փայլեցուցին։ Լուսավառութենէն ետք սեղան մը տրուեցաւ։ Ներկայ էին չինական դեսպանն ընտանեօք և ուրիշ բազմաթիւ երևելի օտարականք։

—Արուեստահանդէսն այցելեցին այն 2000 անգլ. գործաւորները, զորս գործարանատէր մը իր ծախքով Բարիզ ղրկած էր։ Այցելուներն յետոյ յիսուն կառքերով պտոյտ մը կատարեցին Բարիզի մէջ։ Ոստիկանութեան տնօրէնն Հեծելանուարդ ոստիկաններու վաշտ մը յատկացուց անգլ. գործաւորներուն, որպէս զի դէպք մը չպատահի։ Կարավանն անցորդներու հետաքրքրութեան առարկայ եղաւ։ Հացկերոյթի մը ներկայ գտնուելէ ետք, գործաւորները մեկնեցան Մանչէսդր։

ԱՆԳԼԻԳԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Գերմանական հարաւ—արեւմտեան Ափրիկէի մէջ հանքային հսկայ ձեռնարկութեան մը պիտի սկսուի ի մօտոյ։ Ուօլվիչ ծովախորշէն 600 քիլոմէտր ներսերը գտնուեր են ոսկիի, արծաթի, պղնձի և կապարի հանքեր, և գերմանական Ափրիկէի անգլագերման ընկերութիւնը որուն կ'անդամակցին Սէսիլ Րոտս, Հուէյրներ, Պէյթ և ուրիշ նշանաւոր անձինք, երկու միլիոն ստերլին պիտի յատկացնէ արշաւախմբի մը՝ որոյ նպատակը պիտի ըլլայ խուզարկել թէ այս հանքերուն շահագործութիւնը կրնա՞յ արդիւնաւոր ըլլալ։ Եթէ հաստատուի, երկաթուղի մը պիտի շինուի մինչև Ուօլֆիշի ծովախորշը, և մեծ դրամագլուխներ պիտի յատկացուին հանքերու զարգացման։ Ցուլիսի կիսուն արշաւախումբը պիտի մեկնի Անգլիայէն, առաջնորդութեամբ հանքային մասնագէտ Քրիսդօֆըր Ճէյմսի։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՇԱՆԴԻՆԵՐԸ.—Անգլ. կառավարութեան խնդրանօք, ֆրանս. կառավարութիւնն հեռագրեց Փղոսկրեայ Եզերքին ֆրանս. իշխանութեանց՝ արգիլել թնդանօթի վառօդի ամէն ներածում։ Նոյն մտօք հրահանգներ ղրկուած են նաև Փղոսկրեայ Եզերքին ֆրանսացի նաւայարգողներուն։ Անգլիացիք բարեկամական ապացոյց մը կ'նկատեն Ֆրանսայի այս ընթացքը, և կ'ըսեն թէ սուտ է ոմանց կարծիքը թէ Աշանդիները Ֆրանսացւոց կողմէ տրուած հրացաններով և խորտըկէցներով կ'կռուին։

ԱՐԵՒՈՒՆ ԽԱՒԱՐՄԱՆ ԱՌԹԻՒ.— Սանդա Բօլայէ (Սպանիա) կ'հեռագրուի թէ թիւրիմացութիւն մը տեղի ունեցաւ Սանդա Բօլա գտնուող անգլիացի աստղաբաշխներուն և Էլչ գտնուող ֆրանսացի և սպանիացի աստղաբաշխներուն միջեւ։ Անգլիացի աստղաբաշխները Սանդա—Բօլայի քաղաքապետէն խնդրեցին ֆրանսացի և սպանիացի աստղաբաշխները նուագահանդէսի մը հրաւիրել ի Սանդա Բօլա, բայց քաղաքապետը մոռցաւ հանդէսն սկսելուն ժամն ալ նշանակել հրաւիրագրին մէջ։ Ֆրանսացի եւ սպանիացի աստղաբաշխները՝ իրենց գործիքները զետեղելու և կարգ մը նախնական քննութիւններ ընելու զբաղած ըլլալով՝ բաւական ուշ ճամբայ ելան Էլչէ, որ Սանդա Բօլայէն ութ մղոն հեռի է։ Անգլիացի աստղաբաշխները, նկատելով որ իրենց պաշտօնակիցք անքաղաքավարութեամբ վարուած էին, չընդունեցին զանոնք։ Ի զուր այս վերջինք ուզեցին բացատրութիւններ տալ արդարացնելու համար իրենց ուշանալը, Անգլիացիք մտիկ անգամ ընել չուզեցին։ Ֆրանսացի և սպանիացի գիտնականք գլխիկոր Էլչ վերադարձան, և նուագահանդէսը կատարեցին իրենք Անգլիացիք։

ՆԵՐՔԻՆ ՎԻՃԱԿ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

[Թայմզի Բարիզեան Թղթակցէն]

«Ժիփ»ի առեւանգում անմիջապէս ծանօթ խնդիրը կ'մտնէ նոր երևոյթի մը մէջ, և ա՛յնքան կարեւոր երեւոյթի մը մէջ որ ստիպուած եմ անդրադառնալ այդ նիւթին։ Ամբողջ վէպը ժամանակակից պատմութեան վերջին աստիճան իսկատիպ մէկ էջը կ'կազմէ և կ'ցուցնէ սուր վիճակը Ջղային գրգռումներուն՝ որուն մէջ կ'ապրինք հոս։ Այս համեմատաբար ոչինչ դէպքեր հանդրուան կ'ըլլան շա՛տ աւելի լուրջ դէպքերու որք կրնան պատահիլ օր մը։ Տիկին տը Մառդէլ («Ժիփ»), ինչպէս կ'յիշուի, զինուորեալ Ազգայնական մ'է, հակահանրապետական և հակա—ամենայն ինչ, որովհետեւ կ'պատկանի ա՛յն քաղաքական դպրոցին գործօն մասնաճիւղին որոյ միակ ծրագիրն է այս միջոցիս ընդհանուր քայքայում։ Ոստիկանութիւնն ամբողջ երկիրը կը քրքրէ ի խնդիր առեւանգողներուն և գտեակին ուր տարուած է. բայց ցարդ ո՛չ միոյն ոչ միւսին հետքը գտնուած է։ Բնականաբար այս արկած նիւթ եղաւ երգիծաբանութեան և երգերու, եւ երկու—երեք Քաֆէ—Շանդաններու մէջ ամբողջ դէպքը կատակերգութեան վերածուեցաւ, կամ ծիծաղաշարժ տեսարան մը առիթ տուաւ զուարճասէր ունկնդիրներու առջև։

«Մանաւանդ Կրէյոն կոչուած Նուագասրահին մէջ, կատակաբան երգիչ մը, Վիքդոր Դուրդալ, հասարակութիւնը զուարճացուց Տիկին տը Մառդէլի արկածին վրայ, երգելով իր յօրինած մէկ երգը, որ կ'կոչուի «Փախուստն յԵգիպտոս»։ Տիկին տը Մառդէլի մէկ զաւակը սակայն բժշկութեան ուսանող մ'է, և որովհետեւ յիշեալ Նուագասրահը Սորպոնի մօտերը կ'գտնուի, իր ընկերներէն 30 հոգի ժողվեց, անոնց հետ Նուագասրահը մտաւ, և երբ Դուրդալ իր երգն սկսաւ, սուլակներու և գաւաթներու տեղատարափ մը ընդունեց գլխուն։ Թատերաբեմին վրայ ելնելով, երգիչն ու անոր երգակիցները վար նետեցին, և անոնց օգնութեան փութացող հանդիսականներն հրեցին, հրմշտկեցին։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց և բաւական դժուարութեամբ յարձակողները տարաւ ոստիկանութեան պահականոցը, ուր ծեծ ուտողներն եկան յայտնել իրենց գանգատը։ Մ. տը Մառդէլ, ամուսինը, կը հաստատէ թէ ինք գիտէ թէ որո՛նք են առեւանգողները, ինչպէս նաև անոնց որջը, և թէ, եթէ ոստիկանութիւնը 48 ժամէն չհրատարակէ իր խուզարկութեանց արդիւնքը, ինք անձամբ պիտի խօսի։

«Այս արկած առ այժմ գերագրգռուած երեւակայութեան մը արդիւնքը միայն կ'համարուի յաչս ստուար մեծամասնութեան։ Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն, այս վէպ, որուն կարեւորութիւն պիտի չտրուէր ուրիշ ժամանակ, հիմա ծանրակշիռ դէպք մ'եղած է։ Արդէն բաւական խռովութիւն ձգած է, և կ'կարծեմ իրաւամբ թէ առեւանգողները պիտի պատժուին։ Առեւանգող երիտասարդներուն բռնած դիրքն ու նախաձեռնութիւնը պատկերն է Ֆրանսացւոց մտաւոր ընդհանուր վիճակին, որ յառաջ եկած է հասարակաց կարծիքը բաժնող բուռն և նախատալից քաղաքականութենէ մը։ Մէկ խօսքով, ա՛յնպիսի կէտի մը հասած ենք ուր վիճաբանութիւնք դադրած են և յարձակումն սկսած է տրամաբանօրէն։ Իմ կարծիքով, ահա ա՛յս է ցաւալի տեսարանը Բարիզի կացութեան՝ երկու տարիէ ի վեր անուանարկիչ և զրպարտիչ վիճաբանութեանց հետեւանօք, և կարելի չէ ըսել թէ այս ձգտում ո՛ւր պիտի երթայ։ Չեմ ըսեր թէ փողոցներն անմիջապէս խռովայոյզ տեսարաններու առարկայ պիտի ըլլան, բայց կ'ըսեմ թէ պէտք է վերջ տալ ներկայ գրգռումներուն, և ահա՛ այս առթիւ խնդիր մը կ'ծագի. շա՛տ ծանր, ընկերային ամենածանր խնդիրը, զոր Ֆրանսա և ընդհանուր Եւրոպա հիմա պարտաւորուած են լուծել։

«Զօլայի առաջին դատավարութեան ժամանակ դիպուածն ամբողջ Ընդդիմադիր կուսակցութեան շրթանց վրայ դրաւ նշանաբան մը, աղաղակ մը, որ այնուհետեւ շահագործուեցաւ չնաշխարհիկ յամառութեամբ և վտանգաւոր ննենգամտութեամբ, նշանաբան մը՝ որ իբրեւ գործիք քաղաքային քայքայման՝ արտասովոր կարողութիւն ունէր. ըսել կ'ուզեմ «Կեցցէ Բանակ» աղաղակը։ Բայց Բանակն առարգող չկար. ընդհակառակն, մեծ պատիւ եղաւ անոր՝ երբ իր ծոցէն վտարեցին անարժան անդամները։ «Կեցցէ Բանակն» աղաղակն հետզհետէ բողոքի նշանակութիւն մ'առաւ ընդդէմ Ֆրանս. բանակին կարծեցեալ նախատիչներուն, որոց մէջ կ'ենթադրուէր նաեւ Ֆրանս. կառավարութիւնը՝ ամէն անգամ որ փորձ կ'ըլլար զայն տապալելու։ Այս մեքենայութիւն ա՛յնքան յաջող գնաց որ բանակին մէկ ահագին մասը, առանց սակայն քաղաքականութեան խառնուելու, համոզուած է թէ ներկայ կառավարութիւնը և նոյն ինքն Հանրապետութիւնը, ոտքով ձեռքով իր թշնամիներուն հետ է, այնպէս որ ներելի է կարծել թէ հիմա բանակին սպաներուն մէկ կարեւոր մասը թաքուն ոխ մ'ունի Հանրապետական կառավարութեան դէմ— ուրիշ խօսքով նոյն ինքն Հանրապետութեան դէմ։

«Հանդերձ այսու ամենայնիւ, չեմ կարծեր—և անկեղծօրէն կ'ըսեմ— թէ բանակին մէջ իրօք վտանգաւոր տարր գտնուի՝ Ֆրանս. կառավարութեան ներկայ ձեւին դէմ շարժում մ'ընելու պատրաստ։ Բայց խնդիրն ա՛յս չէ։ Բանակը վճիռներ, յայտարարութիւններ ստորագրող բանակ մը չէ, եւ դեռ երկար ժամանակի կ'կարօտի այդպէս ըլլալու համար։ Եթէ այդպէս պիտի ընէ, եթէ պիտի մտանայ որ և է շարժման, նախաձեռնութիւնը նոյն ինքն Գործադիր իշխանութենէն պէտք է բղխի և կրնանք անգամ մ'ալ տեսնել, ինչպէս 1850էն 1852, որ Գործադիր իշխանութիւնը կամ անոր պետը կասկածուած շարժման գրգռիչը, նախաձեռնարկը, ինչպէս նաև օգտուողն ըլլայ։ Կրնայ փոխուիլ Վարչութիւնը, բանակը, կամ գոնէ անոր մեծ մասը կրնայ վստահեցանել զայն եղեռնական ձեռնարկութեան մը մէջ թաթախելու պատրաստ մարդոց կողմէ—մէկ խօսքով, կրնանք վերանորոգուած տեսնել 1850էն 1852 շարժման ամբողջ տեսարանները, որք այլափոխեցին հանրային պարկեշտութեան բոլոր ընկալեալ սկզբունքները, և որ և է բանի ու ամէն բանի պատրաստ քաղաքային տարրի մը քով քովի դրին զինուորական ոյժեր որք հուսկ ապա իրենց ետեւը թողուցին զայն, ա՛յդ տարրը։

«Դեռ այս կէտին հասած չենք ի Ֆրանսա։ Հիմա առաջին խնդիրը սա՛ չէ թէ Ֆրանս. բանակն արդեօք պիտի մասնակցի՞ նոր փորձի մը, նոր ջանքի մը՝ առ ոտն կոխելու ամէն իրաւունք։ Խնդիրն աւելի պարզ, թէև նոյն չափով վտանգաւոր է։ Կրէյոն Նուագասրահին մէջ պատահած անկարգութիւնն ախտանիշն է բռնակամ գործողութեանց որք ի Ֆրանսա օրինական գործողութեանց տեղ կ'անցնին։ Նախանիշն է, ինչպէս կ'ըսեն բժիշկները, որ ծանր հիւանդութիւն մը կ'ազդարարէ, հիւանդութիւն մը «գոռում գոչում, գոռում գոչումի համար», որ շատ չանցած՝ խռովարար անկարգութեանց հիւանդութեան պիտի փոխուի։ Ուրեմն իմ հարցուցած խնդիրս սա՛ է թէ, երբ իրական անկարգութիւնը ծագի ի Ֆրանսա, կառավարութիւնը կրնա՞յ արդեօք բանակին վստահիլ՝ զայն զսպելու համար, և այն բանակը, որ պիտի մերժէ կառավարութեան դէմ քալել, պիտի չմերժէ՞ արդեօք քալել անկարգներուն դէմ, երբ այս վերջինք «Կեցցէ բանակն» աղաղակն իրենց վահան ընեն։ Ա՛յս է ներկայ ժամուս բուն խնդիրն ի Ֆրանսա, և վստահ եմ որ, եթէ այս հարցումն ընենք հիմա Ֆրանսայի վարիչներուն, անոնցմէ ո՛չ մին կրնայ խղճմտօրէն հաստատել թէ, երբ ֆրանսական բանակին համար գա՛յ ժամանակը՝ «Կեցցէ բանակն» աղաղակողներուն և օրինական կառավարութեան միջև ընտրութիւն ընելու, վերջինին կողմը բռնէ և չվարանի անկարգներուն և օրէնքին մէջտեղ։ Ո՛չ կառավարութիւնն ոչ ընդդիմադիրք չեն համարձակիր այս խնդիրը բանալ պարզաբար, բայց օր մը յանկարծ պիտի ծագի և լուծում պիտի խնդրէ։ Արդիւնքն ի՛նչ պիտի ըլլայ՝ դեռ կարելի չէ գուշակել։

«Հիմակ հոս մեծ խնդիրն է Տրէյֆիւսի գործին հետ առնչութիւն ունեցող բոլոր խնդիրներու մասին ընդհանուր ներման խնդիրը։ Քանի մը խօսքով պարզեմ կացութիւնը։ Երբ «Ներուեցաւ» հարիւրապետ Տրէյֆիւսի, յայտնի էր որ բաղձանք կար ամբողջ գործը վերջացնելու։ Կառավարութիւնը, քաղաքակիրթ աշխարհին հետ, համոզուած էր թէ Տրէյֆիւս անպարտ պիտի արձակուէր, և վստահ եմ որ ամէն մարդու պէս ինքն ալ յանկարծակիի եկաւ Ռէննի դատավարութեան արդիւնքին վրայ։ Ասոր համար էր որ անցեալ օր մէկուն կ'ըսէի թէ Ֆրանսացիներէ կազմուած ո և է պատերազմական ատեան պիտի չարդարացնէ բնաւ զՏրէյֆիւս։ Բայց անոր դատապարտութիւնը ստուգելուն պէս՝ կառավարութիւնն հարկ տեսաւ վերջ տալ գործի մը որ սպառնալիք մը կ'ըլլար հանրային անդորրութեան։ Ուստի ներեց Տրէյֆիւսի, Տրամաբանական ըլլալու համար, այս ներումն ստորագրելէ ետք՝ պէտք էր ջնջել Տրէյֆիւսական նոր յուզումներու հնարաւոր պատճառները, որովհետեւ այս յուզումներ ա՛լ աւելի վտանգաւոր էին՝ քանի որ օգտակար էին միմիայն դաշինքին և հանրապետական վարչութեան թշնամիներուն։

«Ուստի հարկ էր արգիլել Զօլայի դատավարութեան վերարծարծումը, որ պարզապէս պիտի վերակենդանացնէր բոլոր այն կանչուըռտուքները՝ որոց նախապէս թատր եղած էր Արդարութեան Պաշտօնատունը։ Հարկ էր ընդհատել օրինական գործողութիւնը, զոր Գնդ. Բիքառի գլխուն վրայ կախած էին զինուորական ատեանները ու անոր դատաւորներուն քմածին ընթացքը։ Հարկ էր ընդհանուր մոռացումը տարածել այրի Տիկին Հանրիի կողմէ Մ. Ժօզէֆ Ռէյնաքի դէմ բացուած դատին վրայ, որովհետեւ ի նպաստ այդ կնոջ եղած գայթակղալից հանգանակութիւնը բնաւ չի պրծեր անոր ամուսնոյն յիշատակը։ Սակաւաթիւ քաղաքական ընդդիմադիրներ չեն կրնար դիւցազնական զոհի մը վերածել պարզ ոճրագործ մը՝ որ արդարութիւնն իր ձեռքին մէջ խաղալիկ ըրաւ։ Բայց հոս կարծիք յայտնել չեմ ուզեր թէ Մ. Ժօզէֆ Ռէյնաք աղէ՞կ ըրաւ թէ գէշ՝ յարձակելով ա՛յն մարդուն յիշատակին վրայ որուն վրայէն կրնանք լռութեամբ անցնիլ առ կարեկցութեան, բայց աւելորդ էր անոր անունը գործածել կիրք գրգռելու եւ ամբողջ Ֆրանսայի խաղաղութիւնը վրդովելու համար։ Այս գործին մէջ ալ ընդհանուր մոռացումը փոխադարձ ներման և իմաստութեան գործ մը կ'ըլլայ։ Վերջապէս, ստոյգ է որ ընդհանուր ներումը կ'տարածուի նաեւ Զօր. Մէրսիէի վրայ, որ, առանց անոր, անշուշտ պիտի դատապարտուէր, որովհետեւ նա՛ է բուն ոճրագործը, որոյ անխորհուրդ և անարդարանալի փառամոլութիւնը Ֆրանսայի վրայ թող տուաւ ատելութեան և կեղծաւորութեան ա՛յս փոթորիկը։ Բայց վերջապէս զօրավար Մէրսիէ ա՛յնպիսի կարեւոր մարդ մը չէ որ օրինաց գործողութենէն անոր փախուստն արգիլելու համար, ժամանակ տրուի իր կուսակիցներուն՝ կրկին խռովութեան որոմ ցանելու բոլոր Ֆրանսայի մէջ։

«Բոլոր այս պատճառներով կը գովեմ կառավարութեան Ընդհանուր Ներման Օրինագիծը, որ Ծերակոյտին յանձնաժողովին յանձնուած է ի նախքննութիւն։ Պէտք է գիտել թէ Ընդդիմադիրք ջանացին արծարծել Տրէյֆիւսեան գործը, որմէ արդէն ա՛յնքան օգտուած էին և որմէ միայն կրնան օգտուիլ, որովհետեւ հակառակ Մ.Մ. Զօլայի, Բիքառի և Ռէյնաքի բողոքին ընդդէմ նոյն ծրագրին, համոզուած եմ որ Օրինագիծն ընդունուելուն պէս, իրենք ալ պիտի խոստովանին անոր բարերար արդիւնքներն և պիտի ընդունին զայն, եթէ ոչ խանդավառութեամբ, գոնէ համակերպելով իրենց հայրենեաց սիրոյն համար։»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Կեյվէի (Իզմիր) գայմագամ պաշտօնանկ եղաւ՝ Զիւրի (Էնկիւրի) գայմագամ Ճեմալ պէյ, որուն յաջորդեց Կեյվէի գայմագամ Մէհմէտ Նէճիպ պէյ։

Ուլայի Բ. Աստիճան տրուեցաւ՝ Պրուսի կուսակալին որդի Սէմիհ պէյի. Միւթէմայիզի աստիճան՝ Ատապազարի գայմագամ Րիֆաթ պէյի։

Բ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ՝ ռուսահպատակ իրաւագէտ Մ. Ժորժ Րոսոլթովի. Ա. կարգի Շէֆագաթ՝ կայս. Պալատան արարողապետ Իպրահիմ պէյի կնոջ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

ԻԶՄԻՐԻ ԺԱՆՏԱԽՏԸ. — «Իզմիրի մէջ հրեայ մը կասկածելի հիւանդութենէ մը բռնուած ըլլալով կրկին, վեհ. Սուլթանին հրամանաւ հրահանգ տրուած էր Այտընի կուսակալութեան որ քաղաքին առողջական վիճակին անվթար պահպանման համար հարկ եղած ողջախոհիկ միջոցները տնօրինուին և գործադրուին փութով, և տեղեկութիւններ հաղորդուին մինչ քաղաքին առողջապահական ընդհանուր կացութեան վրայ։ Արդ, Այտընի կուսակալութիւնը Մայիս 16 թուով հեռաւորակ հեռագիրին հաղորդած է կայս. Պալատան Ա. քարտուղարութեան.—«Առողջապահական որոշումները մեզ հաղորդուելուն պէս, այս առտու յատուկ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, և իմ նախագահութեանս ներքեւ գումարուելով, խորհրդակցեցաւ այդ որոշմանց գործադրութեան եղանակին վրայ։ Որոշուեցաւ Այտընի և Մանիսայի շրջակայքը վրաններ զետեղելով առժամեայ մաքրանոցներ հաստատել, Այտընէ մինչև Սէօքէի և Մանիսայէ մինչև Քոչթինի եզերքներն առողջապահական շղթաներ բոլորել և երկաթուղիով ճամբորդողներն հինգ օրուան քարանթինայի ենթարկել յիշեալ մաքրանոցներուն մէջ։ Որոշուեցաւ նաև այս երկու ճամբէն զատ միւս անցքերը փակել և երթեւեկութիւնները դադրեցնել բոլորովին, ինչպէս նաև երկու կողմի մաքրանոցներուն մէջ մէկ մէկ առողջապահական պաշտօնեայ, հինգական պահապան, մէկ մէկ բժիշկ և սպայի մը հսկողութեան ներքև 50 ական զինուոր հաստատել։ Այս որոշումներն անմիջապէս գործադրուեցան։ Ասոնցմէ զատ, Իզմիրի մէջ յառաջագոյն հիւանդացած և քաղաքէն հեռացուցուած հրեային [Ուստա Ավրայումի] տուն միւս բնակիչք ևս քաղաքէն դուրս փոխադրուեցան, և ամէն յարաբերութիւն խզուեցաւ իրենց հետ։ Ասլի հիւանդն իսկոյն մեկուսացուած էր արդէն, և տունին ծաւալումը կասեցնելու համար ամէն միջոց ձեռք առնուած էր, որով կրնամ վստահաբար ըսել թէ ասլի հիւանդէն ոչ ոք վարակուած է, և թէ նոր հիւանդին վրայ տեսնուած ուռեցքն առանց պատճառի, ինքնածին բան մ'է, զոր շնորհիւ վեհ. Սուլթանին կարելի եղաւ այս անգամ ալ սահմանափակել, և մեծ յոյս ունինք որ հիւանդութիւնն ինքնիրեն պիտի անհետանայ։ Ասլի հիւանդն ապաքինելու մօտ է։ Իսկ նոր հիւանդին վիճակն ալ կ'բարւոքի հետզհետէ։ Երէկ և այսօր չհնուկ ներարկուեցաւ անոր. և թէպէտ այս առտու ջերմութեան աստիճանը 40էն վեր էր և բազկերակի զարկն ալ մէկ վայրկեանի մէջ 120ի կ'հասնէր, բայց իրիկուան դէմ ջերմութիւնն իջաւ 39½ի և բազկերակի զարկն ալ 96ի։ Նահանգին առողջական ընդհանուր վիճակը, փա՛ռք Աստուծոյ, խիստ գոհացուցիչ է.»

—Իզմիրի իշխանութիւնք քարանթինայի շղթայ մը հաստատած են քաղաքին մէջ, առողջապահական որոշմանց գործադրութիւնը դիւրացնելու համար։

ՔՈԴՈՆԻՐՕ ԲԱՆԻՆ իշխանը, ինչպէս գրած էինք, երէկ Վիեննա ուղևորեցաւ Արեւել. Ճեպընթացով։ Առաւօտուն, ընկերակցութեամբ հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշայի և գնդապետ Օշիմայի, Մեծ—Եպարքոսին, Արտաքին գործոց նախարարին և Պետական Խորհրդոյ Նախագահին ապարանքները գնաց և իր այցաքարտը թողուց։ Իշխանը միւս պետական անձնաւորութեանց ալ մէկ մէկ այցաքարտ ղրկեց։ Ապա կէս օրուան ճաշն ըրաւ Բերա—Բալասի պանդոկին մէջ, և ժամ 7ին մօտ, Պալատական կառքերով Սիրքէճիի կայարանն առաջնորդուեցաւ։ Առաջին կառքին մէջ նստած էին Ճարոնցի իշխանն և Ահմէտ Ալի փաշա, երկրորդին մէջ՝ իշխան Իվաքուրա և գնդապետ Իզզէթ պէյ և երրորդին մէջ՝ իշխանին միւս հետևորդք։ Քոդոնիրօ իշխանն հոն ընդունուեցաւ դեսպանական հիւրամեծար Ղալիպ պէյի կողմէ, որ վեհ. Սուլթանին ողջոյնն հաղորդեց իշխանին։ Իշխանը պահ մը հանգիստ առաւ կայարանին մէջ, և ապա մեկնեցաւ կառախմբով, խնդրելով Ղալիպ պէյէ որ իր ջերմագին շնորհակալութիւններն հաղորդէ Ն. Կայս. Վեհափառութեան՝ իր նկատմամբ ցոյց տրուած հիւրասիրութեան աթիւ։

—Իշխանը Վիեննայէ Պերլին և ապա Բեդերսպուրկ պիտի երթայ, ուրկէ անդրսիպերիական նորաշէն երկաթուղիով պիտի ուղևորի մինչև գծին վերջին կայարանը, և անկէ ուղղակի Ճաբոն պիտի անցնի։

—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է ականաւոր Օսմանեան պատուանշան շնորհել Քոդոնիրօ իշխանին, Ա. կարգի Մէճիտիյէ՝ Իվաքուրա իշխանին, Գ. կարգի Օսմանիյէ՝ գնդապետ Օշիմայի և Մ. Մուցուի, և Ե. կարգի Մէճիտիյէ՝ Մ. Հիրոգոշի և Մ. Թոքիի։

—Վեհ. Սուլթանը կարգ մը Ճաբոնական նուէրներ ալ ըրած է Ճարոնցի իշխանին։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ծովային նախարարն յայտարարեր է թէ Ալգոնքին յածանաւը, որ Միջերկրականի մէջ կ'գտնուի, եւ կեցած է Արեւելքի նաւահանգիստներն այցելելու գաղափարէն։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՔ.—Մօնիդէօր կ'իմանայ թէ մաքսային իշխանութեանց տրուած հրամանի համաձայն, երէկուընէ սկսեալ հետեւեալ կերպով տուրք պիտի գանձուի Ռումանիայէ ներածուած ապրանքներէն.—Ցորեն՝ 100 քիլոյէն 20 ղրշ.։ Եգիպտացորեն, հաճար, վարսակ և թռչնակեր՝ 20 ղրշ.։ Ցորենի ալիւր՝ 50 ղրշ.։ Ուրիշ տեսակ ալիւր՝ 30 ղրշ.։ Կորկոտ, մաքրուած գարի և կոտրտած ցորեն՝ 40 ղրշ.։ Վաճառականներէն ոմանք յայտարարեր են թէ իրենց ապրանքները Ռումանիա պիտի վերադարձնեն։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Մաքսային վերատեսչութեան հաղորդուած է որոշում մը, որ կ'հրամայէ Պուլկարիայէ ներածուած ապրանքներն ալ ենթարկել միւս երկիրներու համար գործադրուած մաքսային ընդհանուր դրութեան, կայս. Իրատէ մը վաւերացուցած է այս որոշումն։

ՕՍՄ. ՆԱԽԱՏՈՐՄԸ.— Ճէնովայի Անսալտօ նաւարանին մէջ նորոգուելիք զրահաւորներն ի ժամու ճամբայ պիտի հանուին։ Այս առթիւ հարկ եղած հրամանները տրուած են անոնց հրամանատարներուն։ Երէկուընէ սկսեալ, զրահաւորներուն մէջ գտնուած թնդանօթներն և այլ կազմածները դուրս կ'հանուին և կ'յանձնուին Արքունի Նաւարանին։ Գրած էինք թէ առաջին կարգի յածանաւ մը պիտի գնուի Եւրոպայէ։ Այս առթիւ որոշուած է Թէրսխանէի մէջ ալ յածանաւ մը շինել նոյն դրութեամբ և ձեւով, և անոր բոլոր կազմածներն հոս պատրաստել տալ։

ՀՐԵԱՑՔ ԵՒ ՕՍՄ. ԼԵԶՈՒՆ. — Հրէից Խախամարանին մէջ գումարուած ժողով մը որոշեց այսուհետեւ ձգել Սպաներէն լեզուն, որ երբեք առնչութիւն չունի հրէական ցեղին և պատմութեան հետ, և թէ՛ խօսակցութեանց և թէ գրութեանց մէջ իբր տոհմային եւ ընդհանուր լեզու ընդունիլ Օսմ. լեզուն միայն։ Այս առթիւ հրեայ հասարակութեան երեւելիներէն յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ պաշտօն ունի Օսմ. լեզուն տարածել հասարակութեան ամէն խաւերուն մէջ, և հարկ եղած դիւրութիւններն ընծայել ժողովրդեան։ Այս որոշումը պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ Դատական Նախարարութեան, որ իր կարգին Մեծ—Եպարքոսութեան հաղորդեց զայն։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ յատուկ մասնախումբ մը կազմուած է՝ վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ այժմէն պատրաստութիւններ տեսնելու համար։

—Եգիպտոսի Խտիվը այս ձմեռ Սուտան պիտի այցելէ և քանի մը օր Խարթում պիտի մնայ։

—Եգիպտոսի ելմտական նախարարը 1400 անգլ. ոսկի խնդրեր է Հանրային Պարտուց սնտուկէն, Քարնաքի մեհեանին եօթն սիւները դարձեալ կանգնելու համար։ Ինչպէս կը յիշուի, անցեալ տարի, յանկարծ ինկան այդ հռչակաւոր մեհեանին եօթը սիւները։

ԴԱՄԱՍԿՈՍ—ՀԱՄԱ երկաթուղւոյն պայմանագրութեան համաձայն, նոր գիծը շինող ընկերութիւնը Պէրութէ Պոլիս պիտի փոխադրէ իր կեդրոնատեղին, եւ գիծը պիտի ամբողջանայ երեք տարիէն։

ՀԱԼԷՊԻ շրջակայ արաբ ցեղապետներուն թանկագին և ոսկեհուռ վերարկուներ շնորհուած են կայս. կառավարութենէն։

ՍՎԱԶԻ կուսակալ Հաճի Հասան փաշա նահանգէն մեկնած է՝ քննական պտոյտ մը կատարելու համար։

ՀԷԼԼԷՆ դեսպանն Ցուներսին արձակուրդով Ռումանիա պիտի երթայ։

ԽՄԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ բարեկարգելու համար կազմուած յանձնաժողովն առտեն մ'ալ պիտի մնայ հոն, մինչեւ որ ծրագրուած բարեկարգութիւնք գործադրուին ամբողջովին։ Յանձնաժողովը մտադիր է գաւառններ հիմնել նորահաստատ գաւառակներու եւ գիւղախմբերու մէջ։ Հանրային անդորրութիւնը կատարեալ է։

ԽԱՉՈՒԿԻՆ գինը 50 սանդիմի չափ վրայ դրած է Եւրոպայի մէջ։

Բ. ԴՈՒՌՆ ինչ ինչ հրահանգներ հաղորդած է Թղթատարական վերատեսչութեան՝ նոյն պաշտօնատան մէջ հակակշռի նոր դիւան մը հաստատելու համար։

ՎԻԶԱՆԹԱԼ ԷՖ., որ ծանօթ դէմք մ'է օսմ. մամուլին և գրականութեան մէջ, երէկ մեռաւ երկարատեւ հիւանդութեան մը հետեւանօք։ Վախճանեալը գերման Թնդանօթաձիգ սպայի մը որդին էր, և օսմաններէնէ զատ, հմուտ էր նաեւ գերմաներէն, փրանսերէն, անգլիերէն, յունարէն և մէկ քանի օտար լեզուներու։ 30 տարիէ ի վեր կ'աշխատակցէր Թերթերու եւ բազմաթիւ հեղինակութիւններ հրատարակած է։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.— Աղեքսանդրիոյ մէջ Մայիս 7էն մինչեւ 19 ժանտախտի 6 դէպք և 3 մահ պատահած են, իսկ Մայիս 20էն մինչեւ 29՝ ոչինչ։ Բորդ-Սաիտի մէջ Ապրիլ 31էն մինչեւ Մայիս 20՝ 27 դէպք և 9 մահ, իսկ Մայիս 21էն մինչեւ 28՝ 10 դէպք և 2 մահ։ Սուաքիմի մէջ Մայիս 2էն 3 դէպք և 1 մահ և Մայիս 2էն մինչեւ 28՝ ոչինչ։ Ճիտտէի մէջ Ապրիլ 26էն մինչև Մայիս 19՝ 31 մահ, և Մայիս 20էն մինչեւ 27՝ 16 մահ։ Եամպոյի մէջ Ապրիլ 10էն մինչեւ Մայիս 11՝ 22 մահ, եւ Մայիս 12էն մինչեւ 20՝ 6 մահ։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ նախընթաց օր 1 նոր դէպք պատահած է։ Բորդ-Սաիտի մէջ 2 դէպք և Ճիտտէի մէջ՝ 3 դէպք և 1 մահ։

ՇԻՐՔԷԹԻ 42 թիւ շոգենաւն իր ընկղմած միջոցին 400 ոսկիի մօտ դրամ մը հասցուցած ըլլալով կամուրջին եւ շրջակայից, ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ այս գումարը կ'պահանջուի այժմ Շիրքէթի վարչութենէն։ Նաւահանգստի պաշտօնատան մէջ կազմուած մասնագէտներու յանձնախումբ մը երէկ խորաչափութիւններ [ըսդանտիլ] կատարեց Ունգափանի եւ Քարաքէօյի կամուրջներուն մէջտեղ, եւ հաստատուեցաւ որ 22 գրկաչափ խորութիւն կայ այդտեղ։

ՆԱԽԸՆԹԱՑ ԳԻՇԵՐ Էտիրնէ—Գաբուի կողմը Զուգուր—Պոստան ըսուած տեղը պատահած հրդեհին մէջ 4 փայտաշէն տուներ այրեցան և տուն մ'ալ փլաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գերմանացի գիտնական Տքդ. Բիձնէա՝ երկրաբան—աշխարհագէտ, դասախօս Հալլէի համալսարանին, ամսոյս 10ին, Դշ. օր, Արմաշու Դպրեվանքը գացեր ուր երկու օր մնացեր է։ Տքդ. Բիձնէա՝ Քինէի քառահատոր աշխարհագրութիւնն աչքէ անցընելով, ըսեր է թէ «աւելի նպատակայարմար գործ մը կ'ըլլար, եթէ հեղինակն ինք անձամբ զննութիւններ կատարած ըլլար»։ Տքդ. Բիձնէաի ցոյց տրուեր է Դպրեվանքին մէջ գտնուած հին և նոր աշխարհացոյցներուն հաւաքածոն, ինչպէս նաեւ որբերու գծած քարտէսները, որոց վրայ կարգ մը դիտողութիւններ ըրեր է։ Ինք վկայուած է եղեր միանգամայն իբրեւ չափագէտ ու պատմաբան։ Դպրեվանքի բոլոր վարդապետներն ու սարկաւագները յարգելի գիտնականին հիւրընկալուած սենեակը գացեր ու աչքէ անցուցեր են անոր գծած նորագոյն ճշտութեամբ քարտէսները։ Տքդ.ն Արմաշէն ճամբայ ելեր է Ուրբ. օր դէպ ի Բանտրմա։

—Կիւրինէն Պատրիարքարան հասած գրութենէ մը կ'տեղեկանանք թէ քաղաքին եւ գիւղերուն մէջ շատ մը կարօտեալք կ'գտնուին, որք գրեթէ բան մը չեն կրցած սերմանել, աշնան համար ալ յոյս մը չունին. քանի մը օր եաքը ցանելու եղանակն ալ կ'անցնի, որմէ վերջն եթէ սերմնցու ալ ունենան՝ չեն կրնար ցանել։ Այս կարօտեալներու համար անմիջական նպաստ խնդրուած է Պատրիարքարանէ։ Կը յիշուի թէ Նպաստից Ցանձնաժողովը Կիւրինի կարօտեալներուն համար ալ գումար մը ղրկեց վերջերս։

—Մեղկերտի [Զարսանճագ] Թաղ. Խորհուրդը գրեր է Պատրիարքարան թէ երկար տարիներէ ի վեր տեղացի ազգայինք գաւառական տօներու մէջ զրկուած էին վարդապետի ներկայութենէ և քարոզ լսելու բախտէ։ Այս տարի վիճակին առաջն. Տեղապահ Տ. Մակար Վ. Մեղկերտ գացեր, տեղւոյն եկեղեցւոյն մէջ պատարագեր, ժողովուրդն հոգեւորապէս մխիթարեր և տեղւոյն կարգ մը եկեղեցական և դպրոցական խնդիրներ կարգադրեր է։

—Արմաշու Դպրեվանքի փոխ—վանահայր Դուրեան Տ. Եղիշէ Սրբազան քահանայ ձեռնադրեր է Կարապետ Սարկաւագ Խաչերեանը, բնիկ Աշտացի, նախկին ուսուցիչ Նիքսարի Սուրբէնեան վարժարանին։ Անունը դրուեր է Տ. Յովհաննէս։ Ասով Սամսոնցիք 11 քահանաներ կ'ունենան շատ թէ քիչ ուսեալ։

—Այսօր, Տօն Համբարձման, Ազգ. Հիւանդանոցի տարեդարձն ըլլալով, Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Երեցեան Տ. Գէորգ Սրբազան հաստատութեան մատրան մէջ քարոզ կ'խօսի և Հիւանդանոցի հանգուցեալ բարերարներուն համար կատարուած հոգեհանգստեան արարողութեան կ'նախագահէ։

—Ատանայի Ազգ. երկսեռ վարժարանաց տարեկան քննութիւններն ու հանդէսները կատարուեր են, ի ներկայութեան Խապայեան Տ. Սահակ և Կաթող. տեղապահ Տ. Կիրակոս Սրբազաններու։

—Ատանայի ազգ. վարժարանաց նախորդ տնօրէն—դասախօս Ամատունի Համբարձում էֆ. անպարտ արձակուեր է և ի ժամու մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

—Նիկոմիդիոյ վիճակին Պատրիարքարանի ունեցած մուրհակի պարտքը վճարելու համար՝ որ 15—20,000 ղրշ.ի կ'հասնի, ասկէ առաջ Խառն Ժողովոյ որոշմամբ գրուած էր Առաջնորդ Տ. Ստեփան եպիսկոպոսի։ Առաջնորդը գրութեամբ մը յայտներ է թէ յառաջիկայ խաղողի բերքերէն վերջը պիտի ջանայ կարենալ գումար մը վճարել ի հաշիւ մուրհակի պարտուց։

—Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իր շաբաթական նիստը գումարեց Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ և զբաղեցաւ Սամաթիոյ, Գուզկունճուգի, Թօփ-գաբուի, Ղալաթիոյ և ուրիշ գաւառային եկեղեցեաց կարգ մը կալուածական և հաշուական խնդիրներով։

—Ինչպէս երէկ ծանուցինք Պաշտօնականներուն մէջ, վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Դ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան շնորհել օսմաններէնի ծանօթ ուսուցիչ և դասագրոց հեղինակ Պետրոս էֆ. Կարապետեանի, ի վարձ իր բարւոք ծառայութեանց։

— Դուիթ Սարգսեանի որբերուն համար Ե. Շ. էֆ. մեզ ղրկած է 60 ղրշ.։ Գումար 2,234 ղրշ.։

ՀԱՅ—ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ ԳՈՐԾԵՐ

Մէճմուայը Ախպար իր երէկի թուով կ'ըսէ թէ Հայ—Հռոմէականաց Կ.—Պատրիարքին անդրանիկ կոնդակին Հայ. Եկեղեցւոյ ակնարկող մասին նկատմամբ մեզ տրուած տեղեկութիւնը ճիշտ չէ. որովհետեւ «Կոնդակին յիշեալ հատուածը Կաթոլիկ Եկեղեցիին այս մասին հետեւած ընթացքին յար և նման է»։

Հայ—Հռոմէական բարեկամ մը կոնդակին յիշեալ հատուածին բնագիրը նոյնութեամբ հաղորդած ըլլալով մեզ, կ'տեսնենք որ Տ. Պօղոս Էմմանուէլեան Կ.—Պատրիարքն իր հօտին եկեղեցականներուն և ժողովրդեան կ'պատուիրէ «Քրիստոնէական [illegible]. զի թէպէտ Եկեղեցիքս այսոքիկ (Արեւելեանք) վասն ինչ ինչ պատճառաց տեսականապէս հեռացեալ իցեն ի Հռովմայ Եկեղեցւոյ,... բայց քանզի միանգամայն խոստովանին և հաւատան Քրիստոսի ընդհանուր Եկեղեցւոյն լինել ըստ էութեան և գոյութեան մի ի Հաւատոյ,... սոյն դաւանութեամբ դնեն և դասեն Եկեղեցիքս այսոքիկ զանձինս ի նոյն կապ միութեան Եկեղեցւոյն Քրիստոսի։»—Կոնդակը կ'ըսէ թէ Արեւելեան Եկեղեցիք հիմնական դաւանութեանց նոյնութեան հետ նաև խորհուրդներու և արարողութիւններու նոյնութիւն ունին Հռովմայ Եկեղեցւոյն հետ. «բայց որովհետեւ բաժանեալ են նոյն Եկեղեցիէն, անոր համար կ'կոչուին հերձեալ կամ բաժանեալ ի սոյն միութենէ։»— «Սոքին [illegible] զի և Հռովմայ իսկ Եկեղեցին ամենայն մարդասիրութեամբ վարեալ է ընդ նոսա ցայսօր, որ և պաշտօնապէս ո՛չ կոչեաց զնոսա հերետիկոս յիմաստ ասացելոցս...։ Նա մանաւանդ մեզ պարտք են, մեզ՝ որք միոյ արեան եմք արենակիցք, միոյ ազին ազգակիցք, միոյ աւազանին եղբարք ի Քրիստոս, սիրել զմիմեանս պարտիմք, զոր պատուիրեն իսկ եւ հրամայեն մեզ թէ՛ Բնութեան և թէ հաւատոյս օրէնք. յոր յաւելեալ եւ զսէր հոգւոյն Քրիստոսի, և ի սոյն սէր ընդ միմեանս գրկախառնեալք հեզութեամբ Նորին հոգւոյ, և բարեխօսութեամբ գերագոյն Առաքելոցն Պետրոսի և Պօղոսի և Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին, որոյ արեանն որդիք են հաւատքն մեր, յուսամք և փափաքիմք լինել մի հաւատով, որպէս միութեամբ արեանն իսկ մի եմք...»։

Հետեւապէս, մեր Հայ—Հռոմէական պաշտօնակից իրաւունք ունի ըսելու թէ Հայ—Հռոմէականաց արդի Պատրիարքը չեղած չէ Հռոմայ Եկեղեցւոյն այս խնդրոյ վերաբերեալ հանրածանօթ բանաձեւէն։ Որովհետեւ նպատակնիս կրօնական վիճաբանութիւն չէ, այս մասին ևս առանց դիտողութեան կ'անցնինք, ինչպէս անցեալ օր առանց դիտողութեան հաղորդած էինք մեզ տրուած տեղեկութիւնը կոնդակին իմաստին վրայ։ Եթէ նորութեան պէս բան մը կայ, այն ալ Տ. Պօղոս Էմմանուէլեան Պատրիարքին եղբայրական և արենակցական սիրոյ և քաղաքավար վարմունքի մասին տուած խրատն է, որ միշտ օգտակար է։

Թաթարեան ընտանիքը խորին շնորհակալութիւն կ'յայտնէ այն ամէն ազգականներուն և բարեկամներուն որք ողբացեալ ՕՆՆԻԿ ԷՖ. ԹԱԹԱՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելով, ցաւակցութիւն յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ՏՈՔԹ. Կ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ

Պոլիս Պահճէ—Գափու Մէրհամէթճեան էֆ.ի դեղարանը ժամանուր սենեկի մէջ՝ կ'ընդունի իրեն դիմող հիւանդներն ամէն օր, բաց ի Դշ. և Կիրակի օրերէն, ժամ 8 էն [Ը. Թ.] սկսեալ մինչև երեկոյ. ըստ առաջնոյն առաւօտներն ալ մինչեւ կէս օր ի Մաքր գիւղ պիտի գտնուի։ 10—4

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Մյս.—Հեռագիր մը ծանուցանէ թէ Զօր. Բլէրի սկսեր է ռմբակոծել պօէրական դիրքերն ի Լէնկսնէք։

—Բանի մը տեղեկութիւններէ կ'իմացուի թէ Պօէրք խիստ վհատեր են։ Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Քրիւկէր նախագահ կ'ջանայ Պօէրները քաջալերել և թէ նոյն իսկ միջոցներ ձեռք առեր է ըմբոստ Պօէրներուն դէմ։

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻԻ ՃԱՌԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Սալզպըրի ճառ մ'արտասանեց Պահպանողական Դաշնակցութեան գումարման մէջ, և յայտարարեց թէ անկարելի է որ Անգլիա ընդունի Հարաւ—ափրիկեան Հանրապետութեանց անկախութիւնը։ Լորտ Սալզպըրի ծանոյց նաև թէ Լորտ Ռոպերթս Եօհաննէսպուրկ մտած է։

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՔ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ.—Չինաստանէ ընդունուած վերջին տեղեկութիւնք կ'ըսեն թէ Կռփամարտիկները Բեքինի դուռն հասեր են։ Կացութիւնը ծանրացած է։

ԲԱՐԻԶ.—Բարիզի Քաղաքապետական Խորհրդոյ նախագահ ընտրուեցաւ Ազգայնական Մ. Կռէպօվալ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բրեդորիայէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ նախագահ Քրիւկէր հիւանդ է։

—Թօղթային նախարար Չէմպըլէն ծանրապէս հիւանդ է։

ՄԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Բոնս. Սէրի Դ.	Ո.Ո.	25	12
Ամէնէն բարձր գին	»	25	12
Ամէնէն վար գին	»	25	09
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	118	1/4
Ամէնէն բարձր գին	»	118	1/4
Ամէնէն վար գին	»	117	3/4
Թրանսվալ	»	87	—

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղշ.	109	1/8
» » » Առատ. Թղթ.	»	108	7/8
» չէք	»	109	35/10
Բարիզ 3 ամիս Պերլ. Թղթ.	Ֆր.	23	07½
» » Առատ. Թղթ.	»	23	12½
» չէք	»	22	92½
Վիեննա մանտո 8 օր	քուրօն	22	05
Պերլին չէք	մարք	18	67
Օտեսա չէք	րուպլ	—	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Մայիս

Օսմ. Բոնս. Սէրի Դ.	Ա.Պ.	46	25
» » » Գ.) բոլոր.	»	23	—
) գոց.	»	23	—
» » » Գ.	»	26	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	87
Այտընի Երկաթուղի	»	09	50
Փոխառութիւն Դուանայի	»	83	50
Եգիպտական միացեալ	»	104	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	102	25
Իտալական	»	—	—
Հելլէնական 5 %	»	40	50
[illegible]	»	33	—
Մոնոպոլ Հելլէնական 4 %	»	45	50
Պուլկր. փոխառ. 1888	»	83	—
» Նոր 6 % 1892	»	83	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	36 1/4
Թրանսվալ	»	3	37
Դրամագեղչ	»	3	1/2

ՊԵՐԼԻՆ, 29 Մայիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	—	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	114	60
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամսուայ	»	20	300
Դրամագեղչ	»	5	—

ԲԱՐԻԶ, 30 Մայիս

Օսմ. Բոնս. Սէրի Դ.) բոլոր.	Ֆր.	23	25
) գոց.	»	23	25
» » » Գ.	»	26	22
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	119	50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	572	—
Օսմանիյէ	»	—	—
Ֆրանս. Ռէնթ 3 %	»	100	90
Քրէտի Լիոնէ	»	1088	—
Պանք տը Բարի	»	1180	—
Իտալական Ռէնթ	»	95	20
Սպանիական արտաքին	»	72	87
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	165
Թրանսվալ	»	88	50
Դուբաճէչը Ֆրանս. Պանքայի		3	—
Տէֆանս Լօն, նոր փոխ".	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 30 Մայիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօ	96	30
» Լոնտոնի վրայ	»	242	40
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	114	20
Օսմ. Ռէնթ	»	29	—
Դրամագեղչ		4	1/2

ԼԻՎՐՓՈՒԼ, 30 Մայիս

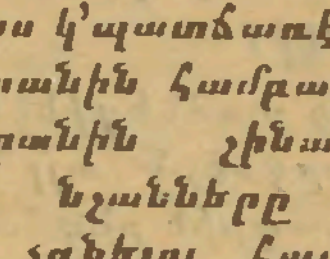
Ցորեն	5—9 1/4
Բամպակ	4 18/64

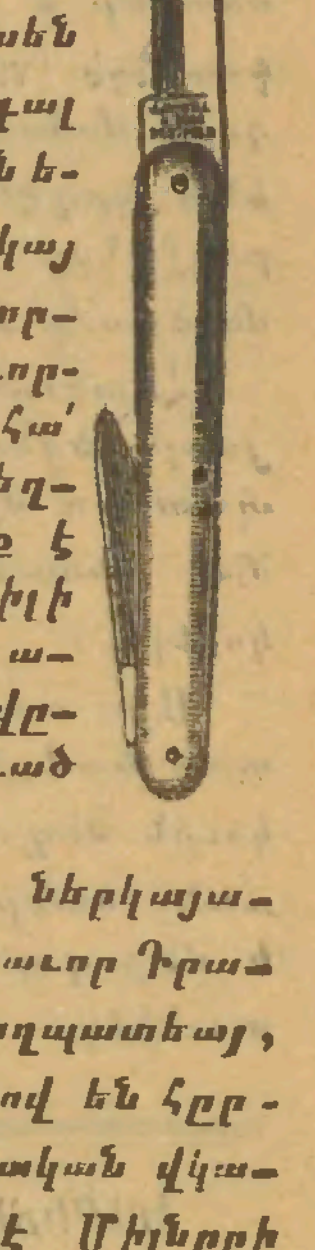
ՍԻՏՆԷՅ ՆՈՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա, [illegible], Թիւ 1, 2, 3

Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօն Նովիլ և Որդւոց շինած զմելինները անօկ'ծախուին Ղալաթիա Գէորգ պէյ խանին մէջ, Թիւ 1, 2, 3։ Զմելիններուն վրայ գործարանին յատուկ մարքան կայ։ Ոմանք անոնց կեղծը շինելով կ'ծախեն անգլ. կարդալ չգիտցողներուն։ Ասիկայ վնաս կ'պատճառէ Նովիլ գործարանին համբաւին։ Նոյն գործարանին շինածներն ահա՛ այս նշանները կ'կրեն։ Կեղծը չգնելու համար, պէտք է փնտռել նոյն նշանները՝ Նովիլի զմելիններուն, մկրատներուն, ածելիներուն, դանակներուն վրայ։—Այս գործարան բացուած է 1700 Ապրիլ 26 ին։

Սիտնէյ Նովիլ և Ընկ. ներկայացուցիչն են Միլնէրի հռչակաւոր Դրամարկղներուն, համակ պողպատեայ, որք կատարելապէս ապահով են հրդեհի և գողի դէմ։ Պաշտօնական վկայագրերով ապացուցեալ է Միլնէրի Դրամարկղներուն այս առաւելութիւնը։

Այս անգլ. Վաճառատան մէջ կը ծախուին նաև ընտիր դգալ, պատառաքաղ, ամէն տեսակ սեղանի սպասք, նաեւ պաֆօնէ սպասք, սօպաներ, ցամաքային և ծովային զօրաց յատուկ Թաւիթու պիտոյք, ընդօրինակիչ մեքենայք, գրի մեքենայ Րէմինկթօնի, մազի մեքենայ, ջաղացքի փոկերն և պողպատեայ գործիքներ, են. են։

Հեռաւոր տեղերէ ապսպրանք ընդփոյթ կ'գործադրուին։

ԱԶԴ. — Պրն. Արշակ Խաչատուրեան հրաժարեալ է Բիւզանդիոնի մատակարարական ճիւղին մէջ ունեցած պաշտօնէն։ 3—3

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐՈՒՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

182րդ վիճակահանութիւն.— (Ն. Տ.) 30 Մայիս, 1900

Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք
1,254,531	300,000	1,017,191	1,250	174,544	1,000	1,189,202	1,000
1,057,602	25,000	1,057,444	»	572,289	»	1,274,019	»
415,739	10,000	1,275,901	»	603,486	»	1,287,306	»
605,388	»	1,319,037	»	654,973	»	1,328,353	»
70,566	2,000	1,578,214	»	729,618	»	1,547,619	»
871,440	»	1,611,039	»	736,304	»	1,761,864	»
1,311,361	»	1,672,615	»	767,138	»	1,866,204	»
1,734,481	»	1,678,184	»	823,857	»	1,873,666	»
1,753,385	»	1,975,508	»	975,923	»	1,873,668	»
1,886,740	»	73,227	1,000	979,612	»	1,886,738	»
268,664	1,250	105,939	»	990,646	»	1,959,969	»
654,972	»	106,821	»	1,167,454	»		
912,938	»	129,902	»	1,189,201	»		

400 ՖՐԱՆՔ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐ

24,111— 5	454,966— 70	806,281— 5	1,134,596—600	1,578,211— 5
42,651— 5	459,041— 5	814,321— 5	1,148,521— 5	1,596,636— 40
62,906— 10	462,026— 30	818,761— 5	1,166,791— 5	1,611,035— 40
70,567— 70	472,186— 90	820,326— 30	1,167,451— 5	1,611,186— 90
73,226— 30	480,056— 60	823,856— 60	1,174,591— 5	1,642,841— 5
78,246— 50	498,411— 5	835,306— 10	1,189,203— 5	1,643,796—800
105,936— 40	513,181— 5	871,436— 9	1,192,626— 30	1,643,871— 5
106,822— 5	541,401— 5	896,556— 60	1,211,366— 70	1,659,906— 10
122,551— 5	547,796—800	911,436— 40	1,222,386— 90	1,672,611— 4
129,901— 5	554,746— 50	912,936— 40	1,254,532— 5	1,678,181— 5
152,486— 90	572,286— 90	929,336— 40	1,274,016— 20	1,708,686— 90
174,541— 5	582,011— 5	935,556— 60	1,275,902— 5	1,733,016— 20
187,711— 5	600,456— 60	939,726— 30	1,287,307— 10	1,734,482— 5
197,501— 5	603,487— 90	961,466— 70	1,293,556— 60	1,748,876— 80
197,766— 70	605,386— 90	968,061— 5	1,311,362— 5	1,750,771— 5
199,601— 5	611,776— 80	971,711— 5	1,319,036— 40	1,753,381— 4
208,926— 30	619,431— 5	975,926— 30	1,328,351— 5	1,761,861— 5
247,476— 80	622,931— 5	979,611— 5	1,342,916— 20	1,786,076— 80
265,221— 5	627,501— 5	990,647— 50	1,351,016— 20	1,825,486— 90
268,661— 5	629,521— 5	999,631— 5	1,356,866— 70	1,844,156— 60
271,236— 40	636,501— 5	1,013,961— 5	1,398,681— 5	1,859,631— 5
318,411— 5	654,971— 5	1,017,192— 5	1,419,436— 40	1,866,201— 5
343,771— 5	687,196—200	1,023,301— 5	1,442,221— 5	1,873,667— 70
390,301— 5	719,456— 60	1,057,441— 5	1,454,741— 5	1,886,736— 9
392,816— 20	729,616— 20	1,057,601— 5	1,460,541— 5	1,888,361— 5
400,371— 5	733,916— 20	1,065,806— 10	1,496,181— 5	1,907,131— 5
415,736— 40	736,301— 5	1,071,651— 5	1,519,481— 5	1,959,966— 70
417,021— 5	739,266— 70	1,092,951— 5	1,547,616— 20	1,960,691— 5
445,931— 5	757,376— 80	1,120,171— 5	1,549,011— 5	1,972,661— 5
450,726— 30	767,136— 40	1,127,331— 5	1,560,931— 5	1,975,506— 10

ՀԸՏԵԶԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 13,959,969
ՀԱՍՈՅԹ 1898 ՏԱՐԻՈՅ 2,954,793

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,303,700
ՀԱՍՈՅԹ 1898 ՏԱՐԻՈՅ 1,129,500

Ընկերութիւնս իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'առաջարկեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրագին պայմանօք քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց, եւ ասոնք բազմաթիւ տարիներէ ի վեր իրենց ապահովագրեալներուն վճարած են 31,000,000 Անգլ. Ոսկի կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000   ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ չոգենաւաց և առագաստանաւաց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և տեղեաց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 և 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՄԵՐ ԳԱՒԱՌԱՅԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՔ ԵՒ ԹՂԹՏԱՐԿՆ. ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

Մեր գաւառացի բաժանորդներուն մեծ գանգատն էր որ մանր գումարներ [40 դրշ., 70 դրշ., և 140 դրշ. առ առաւելն] ղրկելու դժուարութիւն կ'քաշէին փոխ"գիր չգտնելով, նամակի փոլ ղրկել օրինօք ներելի չըլլալով, Բօսթայի Էրանէթը կամ կրուբոն բազմածախս ըլլալով, ևն.

Այս գանգատ հիմա վերցած է բոլորովին։ Շնորհիւ Օսմ. Թղթատարական վարչութեան նոր կարգադրութեանց, որք յար և նման են Եւրոպական համաձայնութեանց, կարելի է նամակին մէջ դրամ դնել՝ պանքնօթ կամ նամակի բուլ, յայտնելով թղթատարական պաշտօնէին, եւ ապահով ըլլալով որ նոյնութեամբ պիտի հասնի մեզ։ Նոր կարգադրութեանց սկսելէն ի վեր, մեք արդէն քանի մը տեղերէ ստացանք վեցամսեաներ և եռամսեաներ՝ ֆէյմէթի մուզաէ (valeur déclarée)ի կանոնով, զոր մանրամասնօրէն հրատարակած ենք արդէն, և որ ի մտոյ պիտի ածըզգեանալ նաեւ նոյն—բօնիի ներմուծման Թուրքիոյ մէջ։

Հետեւապէս, իրենց բաժնեգինները յապաղեցնող բաժանորդներն այլ եւս պատճառ մը չունին լրագրին ընդհատման անպատեհութիւններուն ենթարկուելու։

Այս առթիւ կ'ծանուցանենք թէ օտար նամականիներու քովէր չըրէլուին մեզ. զի այստեղ կարելի չէ առանց ծանր վնասի ծախել զանոնք, և մեք գործ չունինք օտար նամականիներու հետ։ 3—3

ԽԱՐԻՃԷՆ ԻՍԹԻՄԱԼ ՕԼՈՒՆՈՒՐ ՄԷՇՀՈՒՐ ՆԱԳԸ

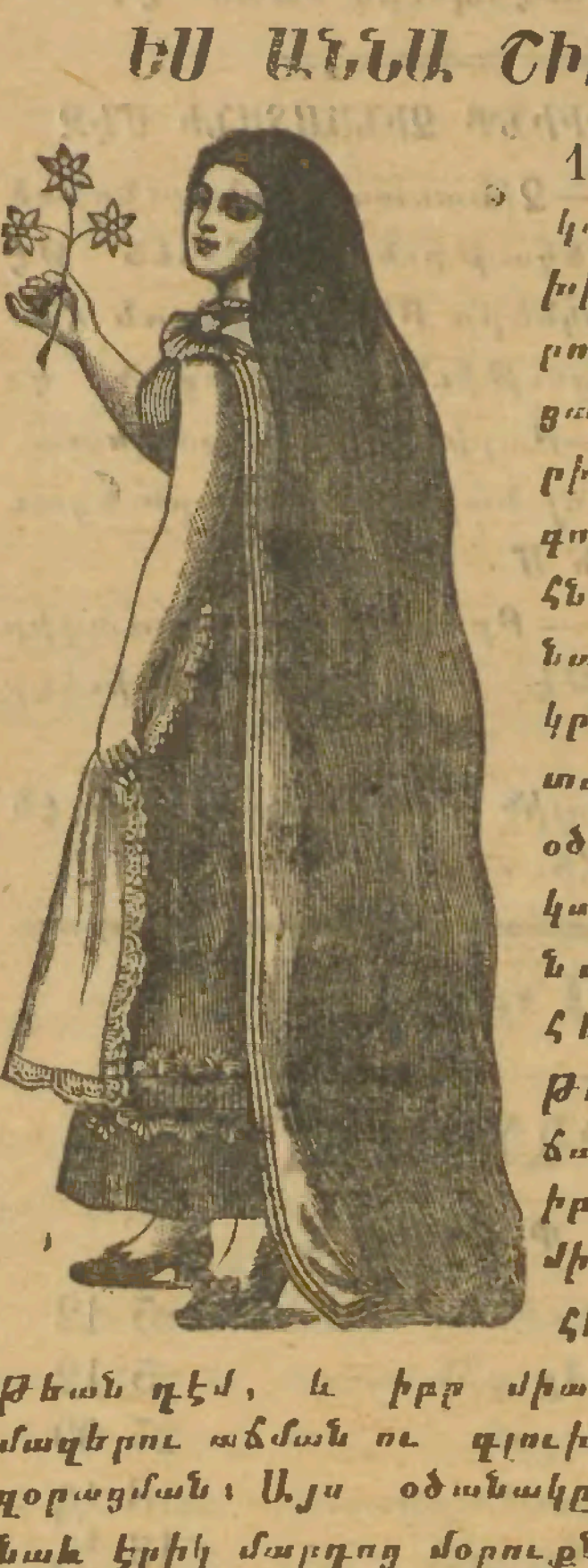
Պէլաէ վէ քեմիք իչէրիսինտէ հէր նէվ րիւմաթիզմ եէլլէրինէ վէ Խիւտանէքէրտէ եէնի Թութուլմըշ զաթիւրրիյէ (Թոքատաք) սանճըլընա եէկեանէ չարէյի տաֆի նագը տըր։

Սուլէյի իսթիմալի

Աղըր օլան մահալէ նարըշտըրըլըպ իւզէրինէ նագըն համմը գատար պիր բարչա ֆանէլա վէ խալսա մըզաըը քեաֆի նարաղը գընմաք պաղլամագ վէ 3 կիւնտէն 7 կիւնէ գատար իւսթիւնտէ Թութմագ չարթ տըր։

Մահալը ֆիւրուխթը. — Սկիւտարտա արապա վարօրը գարշըսընտա քէօշէտէ բէրուքիար Մէհմէտ էֆէնին տիւքեանընտա չարշը պօյունտա Մէյիթ գարուսը ճիվարընտա բէրուքեար Ալի Օսման աղանըն տիւքեանընտա վէ Տէրսաատէթտէ Սարրաճխանէ—Պաշընտա Սէպիլ իթթիսալինտէ աթթար Միխալաքինին տիւքեանընտա 5 ղրշ. Ֆիյաթլա ֆիւրուխթ օլունուր։

ԵՍ ԱՆՆԱ ՇԻԼԱԿ

185 սնդմ. երկայնութեամբ խիտ մազերով, զոր ստացած եմ տարիի մը չափ գործածելով իմ հնարած օծանակս (բոմատ), կրնամ հաստատել թէ այս օծանակը բժշկական ամենանշանաւոր հեղինակութեանց կողմէ ճանչցուած է իբր աշխարհի միակ միջոցն հերաթափութեան դէմ, և իբր միակ ստորը մազերու աճման ու գլուխի մորթին զօրացման։ Այս օծանակը կ'չատցնէ նաև երիկ մարդոց մօրուքն և մազերուն ու մօրուքին կատայ խտութիւն մը և բնական փայլ մը, ու կ'արգիլէ անոնց ճերմկնալը։ Ըէփլամ մը չէ այս։ Օծանակին յաջողութիւնը կատարելապէս երաշխաւորուած է։

Ց. Գ.—Ամէն անոնք, որ այս օծանակն և անոր յարակից լուացման գեղը 6 ամիս գործածելէ ետքը օգուտ մը չեն տեսնէր, իրաւունք պիտի ունենան իրենց վճարած դրամը ետ առնելու։ Օծանակի ամանին գինն է 5 Ֆր., իսկ լուացման գեղին ծրարը 1 Ֆր.։ Հասցէ՝ Աննա Շիլակ, Վիեննա (Աւստրիա), Սայլէրկասէ, Թիւ 5։ Արեւելքի համար վաճառման մթերանոցներն են՝ Բ. Պ. Կրօս և ընկ., Եուսուֆեան խան, Պոլիս։ Կ'ծախուի նաև Պոլիս, Էնէի Ճամի, Ժ. Ռ. Պէնզոնաեայի քով. Կալաթա, Քարաքէօյ, Պէնզօնանա եղբարց քով. Բէրա, Օ Ֆապրիք Ռէյին. Պալաթ, Ժ. Սէվիլլայի Լա Բօնֆիանս դեղարանին մէջ և Խասգիւղ, Նուամատոյեան սառ Սիմանգով Բագանի դեղարանը։

ԼՈՒՈՒՄ ՇԱՔԱՐԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՍԱՐԳԻՍ ԱԼԱՄԵԱՆ

Կ. Պոլիս Էսկի Զաղբիէ Ճատտէսի Թիւ 57

Ֆընտըզըը, Ֆըստըգըը, պատէմլի, սագըզըը լօգումներ, սուճուգներ եւ շաքարեղէններ արհեստին կատարեալ կանոնօքաւ կ'պատրաստուին այս վաճառատան մէջ։ Գաւառներէ չաքարեղէնի պէտք ունեցողներ և փափկաճաշակ անձինք ամէն կերպով գոհ պիտի մնան այս լօգումի գործարանը դիմելով։ Գիներն յոյժ դիւրամատչելի։

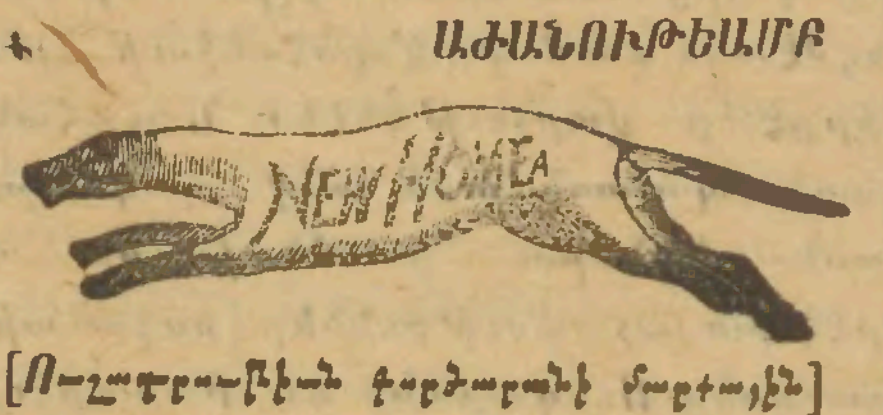
Կ'վաճառէ նաև Գարագուլագի պաղ ջուր, լիմոնատ, և զանազան ըմպելիք օշարակներ։

ՆԻՒ—ՀՈՄ

Ամերիկեան ԱՇԽԱՐՀԱՀԱՄԱՆՕԹ կարի մեքենան որ բոլոր կարի մեքենաներուն հետ կ'մրցի

ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

[Ոսկեպսակներն փոխարինող մետալներ]

Շիքակոյի, Բարիզի, Անվէրսի և բոլոր մեծ ցուցահանդէսներու կողմէ ստացած ոսկեայ մետալներն այս մեքենային գերազանցութիւնը կ'ապացուցանեն։

ՆԻՒ ՀՈՄ կ'կատարէ ամէն աշխատութիւն։
Կ'կարէ էն հաստ ու էն բարակ կերպասներն ինչ որ ուրիշ ո՛չ մէկ մեքենայ կրնայ ընել։
Անհրաժեշտ ամէն կօշկակարի, դերձակի ու ընտանիքի։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ՝ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ. —Սիրքէճի Քէօբրիւլիւ խան Թիւ 3
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ) Ղալաթիա, Պէյօղլու Միւլլէթ խան Թիւ 33
) Իզմիր Համիտիէ Ճատտէսի Թիւ 39
Գնողներու համար վճարման դիւրութիւններ կան. — Մեքենայից գործածութեան ուսուցում և նորոգութիւնք ձրիապէս պիտի կատարուին վաճառատանս կողմէ։

ԼԱ ԲՈՒՎՈՒԱՅԱՆԴ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ

Կ'ԳՈՐԾԷ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂԱԿԻ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԽՍԿԱԿԱՆ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒՆ ՆԵՐՔԵՒ

Ընդհանուր կեդրոնատեղի, Լիոն, Օրէլ—տը—Վիլ փողոց, Թիւ 42

ԼԱ ԲՈՒՎՈՒԱՅԱՆԴԻ նպատակն է 12 տարիէն կրկին դրամագլխի տէր ընել ամէն անոնք որք մասնաւոր գումար մը խնայած են, տղայոց օժիտ մը ապահովել, ցկեանս հասոյթ յատկացնել՝ մեծամեծ յաւելումներով ևն. ևն.։

Բօսթրժոֆ երաշխաւորութիւն՝ Ընկերութեան անդամոց դրամագլուխները՝ Պետական արժեթղթի վերածուած։

Արժեթղթերն ի պահ դրուած են Պանք տը Ֆրանսի մէջ, ընդ միայն հսկողութեամբ Ընկերութեան անդամոց, ի ձեռն յատուկ յանձնաժողովոյ, նշանակեալ առեւտրական նախարարին եւ Պետական ելեւմտից վերատեսուչներուն կողմէ։

Անդամ կ'ըլլան ամսական 5 ֆրանքէ սկսեալ

Վճարմունք կ'կատարուին տասն տարի միայն։

Թուրքիոյ համար ընդհ. գործակալ Խ. ՖՐԱՆԿԻՒԼՈՖ
Ղալաթա, Չէչէեան Խան, Ա. յարկ.
Կ'փնտռուին գործակատար պաշտօնեաներ

ԿՈՒՅՋԵ՞Ք ՎԵՐՍՏԱՆԱԼ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՈՅԺ

Ջղլութեան ու ցոփութեան մէջ եթէ սպառած էք ձեր ոյժերն. անքունութիւնը, ալքօլն ու ամէն կարգի զեղծումներ եթէ ջլատած են ձեր կարողութիւնները. եթէ կանխահաս ծերութեան միտում մը կ'ցուցնէք ֆիզիքական և մտաւոր աշխատութեան հետեւանքով. եթէ ողնայարի ուկրերիդ կ'ցաւի, մէջքերնիդ չէք կրնար շտկել ու անդգալաբար կ'ծռի քամակնիդ. եթէ մարսողութիւննիդ խանգարուած է, արիւննիդ ակարացած և նուազած. և եթէ կ'փափաքիք բժշկուիլ այս ամէնէն ու վերստանալ ձեր երիտասարդական ոյժն ու կարողութիւնները, անհրաժեշտ է որ ՄԱՐԻԱՆԻ ԳԻՆԻ գործածէք անմիջապէս։

ՄԱՐԻԱՆԻ ԳԻՆԻՆ մարմնոյ իւրաքանչիւր անդամին վրայ արագ և ուղղակի ներգործելով, արեան շրջանն ու մարսողութիւնը կ'դիւրացնէ, ծուծերը կ'կեցնէ, ջիղերը կ'զօրացնէ և դիւրութիւն կուտայ անդամներուն կանոնաւորաբար կատարել իրենց պաշտօնութիւնը, ճիշտ երիտասարդական կարգով։

Տասն հազարէ աւելի երախտագիտական նամակներ, կ'հաստատեն ինչ որ ըրինք ՄԱՐԻԱՆԻ ԳԻՆԻԻՆ աւելի յատկութեանց նկատմամբ։ Մերիր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծնընդաբերութեան հետեւանօք տկարացողներ, անարիւն և գունատ անձինք և գլխաւորաբար անոնք որ ՈՅԺԻ պէտք ունին, պէտք է գործածեն անպատճառ ՄԱՐԻԱՆԻ ԳԻՆԻՆ։

Կ'ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ։ 52—36

ՖՐԵՏ. ԷՓՇԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ամէրիկա և Աւստրալիա փոխադրութեան համար

Անուանք	Տոնօ	Անուանք	Տոնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլորիտեան	3500
Ատրիաթիքան	10500	Էննէսքէն	3500
Քեպերիան	10500	Բերմեան	3000
Լանկաստրիան	9000	Ակեքեան	2500
Ֆրիսլանտիա	9000	Ալբանեան	35 0
Փոլիմեդիան	8000	Ալէմեան	2500
Ճորճիան	8000	Աննաբերկեան	2500
Պաւարեան	8000	Ալգերեան	4300
Ֆերմանեան	8000	Լեգորնեան	2000
Էսթոնեան	2700	Լեւան	909
Վարշաւեան	2700	Օտոսքա	806
Նաւարինեան	3700	Լեւանտ	580
[illegible]	3500		

ԱՆՏԱԼՈՒՔԻԱՆ շոգենաւը նաւապետ Տօյկ, ընդհանուր վաճառքով Լիվերպուլէ կ'սպասուի դէպ ի 21 ներկա ամսոյս։ Աստիճան ապրանք կ'ընդունի Լիվերպուլի ճամբով Ղալաթիոյ մաքսատունէն Հեկէլ իրեն հարսանիքը քեշելի չըպի 24 ժամ առաջ։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԻՆ Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ԹԱՂԱՆԴՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 մէճ. 6 ամս. $3\frac{1}{2}$. 3 ամս 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 դրշ։ Արտասահման 40 Ֆր. 6ամս 20, 3ամս 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բայ ի Բօսթ Լոքալէ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՅՑ ՈՒՍՈՒՄՆ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՈՅ

Ըստ կարգադրութեան Հայ. Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ
Ցօրինեց
Սահակ Ա. Խոճեան
Վաճառատեղի Կրթ. Ժողովոյ
Դ. Տպագրութիւն
Տպագ. Նշան Կ. Պէրպէրեան
3—2

ԼԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ը՛ՆԻՒՐՕՊԱ

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պոլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)
Զուտ փոխադարձ Ընկ.
Ամբողջ շահերը կ'պատկանին ապահովագրեալներուն։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 225 ՄԻԼԻՈՆ ֆրանք։ Ապահովագրութիւն որ կ'րանի՝ 5,503,000,000 Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած է մէկ միլիառ 545 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը [բօլիս] աւելի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կ'ընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձման թուականէն սկսեալ կ'երաշխաւորէ արհեստի, բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները, առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կուտայ տարուէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոց գումարը նշանակուած կ'ըլլայ կանխաւ ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ Առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունքէ անկուած չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու, ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր ժառանգորդներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Բնիչ—Պատուիրակ
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հուր օլ խան
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՆԱՄԱԿԻ ՓՈՒԼ.— Անոնք որ փոքր գումարներու փոխարէն նամակի փուլ կ'ղրկեն մեզ՝ պէտք է որ ապահովագրեն փուլ պարունակող նամակը։ Այս առթիւ նորէն կ'յիշեցնենք թէ փոքր գումարներու փոխարէն ՆԱՄԱԿԻ ՓՈՒԼ կ'ընդունինք՝ 20 հատ 40նոց բուլը 20 դշ.ի հաշիւով միայն։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՊՍԱԿ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ

Դ.

Սակայն նոյն իսկ ստեղծագործութեան պատմութիւնը ցոյց է տալիս որ կնոջ յետոյ ստեղծուելովը գերադասութիւն էստանում տղամարդը, այնպէս որ առաջինը պէտք է փայլի իւր պարկեշտութեամբ ու համեստութեամբ, իսկ երկրորդը իւր տղամարդութեամբ ու հոգատարութեամբ։ Կնոջ ու տղամարդու բնական խառնուածքն ու դիրքը անհրաժեշտաբար որոշում են այս երկու տեսակ յարաբերութեան որպիսութիւնն, ըստ որում և կինը պսակուելու ժամանակ խոստանում է տալիս հնազանդ լինելու տղամարդին ու երկնչելու կամ ակնածելու նորանից։ Իսկ այս հնազանդութիւնն ու երկիւղը ոչ թէ ստրկական է, այլ այն վերաբերմունքն որ սովորաբար ուրախութեամբ ունենում են դէպի անձնազոհութեամբ մեզ սիրող և մեզ համար ապրող ու չնչող ընկերը կամ ծառիրմը։ Նա՝ որ սիրում է՝ չի կարող բռնակալ լինել, իսկ նա որ սիրուում է՝ չի կարող չպաշտել ու չհնազանդուել իւր անձնուէր սիրող կողակցին։ Որքան էլ բարձր լինի տղամարդը, նա երդուելով Աստուծոյ և ժողովրդի առաջ՝ սիրել իւր կողակցին, չի կարող որ և իցէ կերպով արհամարհել նորան կամ բռնանալ նորա վրայ.« Այլ թէ իցէ եւ իմաստուն, չէ պարտ զօգնականն իւր արհամարհել... զի իմաստունք իմաստնոյ լսեն և խոնարհք խոնարհաց հնազանդին։ Զի որք ուղղապէս ժառանգեցին ի պատուիրանս Աստուծոյ, և հոգևոր վարիւք զգաստութիւն արտին ստացեալ ունին ազատաբարոյ բարուցն հանդարտութեամբ, չէ պարտ արհամարհել զայսպիսի աղերսարանութիւնս, քանզի երանելին Պօղոս ասէ՝ եթէ՝ «Արք իմաստութեամբ բնակեսցին ընդ կանայս, իբրև տկար անօթոյ արասցեն պատիւ կանանց»։

Այսպէս է գրում Ս. Յովհան Մանդակունին, որ Մաշտոցի այս մասի հեղինակն է։ Հետևաբար բռնութիւն և ստրկութիւն չկայ ամուսինների մէջ, այլ կատարեալ սէր և հաւասարութիւն, անձնուիրութիւն և հնազանդութիւն, միութիւն ու միաբանութիւն, որով ունստում են յմահ իւրար պատկանել։ Պօղոս առաքեալը առանձնապէս շեշտելով տղամարդի ու կնոջ հաւասարութիւնը, մեծ ուշադրութիւն է դարձնում այս յարաբերութեան վրայ ասելով.«Հնազանդ լերուք միմեանց երկիւղիւն Քրիստոսի։ Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լիցին իբրև Տեառն. Զի այր է գլուխ կնոջ, որպէս և Քրիստոս գլուխ է Եկեղեցւոյ. և ինքն Փրկիչ մարմնոյ։ Այլ որպէս Եկեղեցին հնազանդ լինի Քրիստոսի, նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց՝ յամենայնի։ Արք՝ սիրեցէք զկանայս ձեր, որպէս և Քրիստոս սիրեաց զԵկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վասն նորա. Զի զնա սրբեսցէ սրբութեամբ աւազանին բանիւ. Զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զԵկեղեցի...։ Նոյնպէս և պարտին արք սիրել զիւրեանց կանայս իբրև զիւրեանց մարմինս. որ սիրէ զկին իւր զանձն իւր սիրէ. Զի ոչ ոք երբեք ատեաց զանձն իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ զնա, որպէս և Քրիստոս զԵկեղեցի. Զի անդամք եմք մարմնոյ նորա ի մարմնոյ նորա և յոսկերաց նորա. Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր իւր, եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքին ի մարմին մի։ Խորհուրդս այս մեծ է, բայց ես ասեմ ի Քրիստոս եւ յեկեղեցի։ Այլ եւ դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ, զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ իբրև զանձն, եւ կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ» (Եփ. Ե. 21)։

Ս. առաքեալի խօսքերն, որոնք մենք գիտմամբ ամբողջապէս յառաջ բերինք, պարզ ցոյց են են տալիս թէ որքան սերտ են ամուսինների միութիւն եւ որքան սիրելի եւ անձնուիրական։ Ինչպէս Քրիստոս վերաբերուում է առ իւր Եկեղեցին, այնպէս պէտք է վարուի եւ տղամարդը իւր կնոջ հետ. եւ ինչպէս Եկեղեցին վերաբերուում է առ Քրիստոս, այնպէս էլ պէտք է վարուի կինն իւր ամուսնու հետ։ Ուստի եւ ինչպէս որ Եկեղեցին ու Քրիստոս անբաժանելի են իրարից, այնպէս էլ ամուսնով կապուած են իրար հետ այր ու կինը. ըստ որում եւ թէ Քրիստոսն ու թէ առաքեալները (*) բացէ ի բաց մերժում են պսակի լուծումը, իսկ իրարից հեռացող ամուսինների իրաւունք չեն տալիս վերստին ամուսնանալու։ Այս տեսքան դժուար թուաց Քրիստոսի աշակերտներին, որ իսկոյն արտայայտեցին ու պատասխան ստացան. «Ասեն ցնա աշակերտքն իւր. եթէ այսպէս ինչ վնաս իցէ ընդ այր եւ ընդ կին, լաւ է չամուսնանալ։ Եւ նա ասէ.«Ոչ ամենեքեան բաւական են այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է»։ Այս խօսքերով Քրիստոս վերջնականապէս կապեց որ եւ իցէ ուրիշ ելք։ Թողնել ամուսնուն եւ ուրիշին առնել՝ ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ շնութիւն, վասն զի միանգամ իրականացած միութիւնը խախտել անկարելի է։

Բայց չէ՞ որ մէկի մեռնելով՝ մնում է մի ամուսինը միայնակ։ Այս դէպքում եւս հետեւօրէն արգելում է կենդանի մնացածի կրկնամուսնութիւնը, եւ ճշմարիտ՝ միանգամ սիրածը եւ հոգով ու մարմնով միացածը, եթէ ճշմարտապէս եւ ազնուութեամբ է մտել այդ կապի մէջ, չի կարող մի նոր միութեան մէջ մտնել, վասն զի սուրբ սէրն անշիջանելի է։ Այս պատճառով եւ Ս. Պօղոս առաքեալը պարզապէս յայտարարում է, որ այրին պէտք է միայ սրբութեամբ. (Ա. Կոր. Է 18—40)։

ԱՐՇԱԿ ՏԷՐ ՄԻՔԱԷԼԵԱՆ
Հանգուցեալ
Նախկին ընթացաւարտ Գէորգեան Ճեմարանի
Տեսուչ Թիֆլիսի Դպրանոցին Շուշիի.
[Շար.]

(*)—Մատթ. Ե. 28—32. ԺԹ. 3—11 Հմմտ. Բ. Օր. ԻԴ. 13—21. ԻԴ. 1—3. Երեմ. Գ, 8. Եզ. Ծ, 1. Մարկ. Ժ, 2—12. Ղուկ. ԺԶ, 18. Ա. Կոր. Է, 10—27. Հռ. Է, 3։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Շար. և վերջ Դեկտ. Նուիրատուաց ցուցակին)

Այրի տիկին Սիմոն Մաքսուտ 10 ոչխար. Բարեսէր ոմն 1 ոչխար. Կաբապետ Յակոբ Տատըրեան 5 քաշ բրինձ և 1 ոչխար. Յարութիւն Շէքերճեան ըստ իր բարի և վաղեմի սովորութեան կաղանդի առթիւ 60 քաշ ափիր. Գառնիկ Վ. Գարամանճեան վասն հոգւոց ննջեցելոց իւրոց և յաջողութիւն կենդանեաց 1 ոչխար. Սահակ Գըլճեան 100 քիլօ հաց և 1 ոչխար. Յակոբ Գարամանեան 1 պարկ [80 քաշ] բրինձ և 2 ոչխար. Բերովբէ Թօգաթեան 1 ոչխար. Մահտեսի Գասպար Արսլանեան 1 ոչխար. Մհ. Յովհաննէս Կ. Եուսուֆեան 10 քաշ բրինձ և 1 ոչխար. Պէնոն Պ. Տէյիրմենճեան 1 ոչխար. Բարեսէր տիկին մը 1 հատ ընկուզենի ժանճակալ. Եղբարք Թօփալեան 1 ծրար պասմա, 1 ծրար ամերիքան. Ստեփան Աստաճեան 10 ծրար թիւլի ֆանէլա. Յակոբ և Բերովբէ Գույումճեան 35 արշտուկ [720 քաշ] արմաւ. Եսմերեան—Խապգուլեան ընկերութիւն 11 ու կէս քաշ թէյ. Տարտանելի բարեսէր ազգայիններէ հանգանակեալ՝ 1 պարկ [55 քաշ] բակլա, 1 պարկ [44 քաշ] սիսեռ, 8 պարկ [61 քաշ] ոսպ, 2 պարկ (148 քաշ) պուլկուր և 1 պարկ [65 քաշ] պէօհրիւճէ. Գրիգոր Ալեանաքեան 32 քաշ քէթ մանած. Բարեսէր ոմն ըստ իւր բարի սովորութեան կաղանդի առթիւ 84 ու կէս քաշ թուղ, 130 քաշ չամիչ, 1300 նարինջ և 168 քաշ ընկոյզ. Ազնուափայլ տիկին Տիրան Կիւմիւշկերտան կաղանդի առթիւ փոքրիկ տղայոց խաղալիքներ. Նազարէթ Գասպարեան 2 պարկ բրինձ [148 ու կէս քաշ], 2 պարկ շաքար [124 ու կէս քաշ]. Հանգուցեալ Մարտիրոս Նշաստաճեանի հոգւոյն 67 քաշ նշաստա. Մահտեսի Ստեփան Մողըլեան ի Սամսոն 5 պարկ [403 քաշ] լոբիա. Գագանճի Տիգրան աղայի կողակից տիկին Սրբուհի Մօսկօֆեան 100 հատ բէշկիր և 1 սաւան. Միհրան Պալթաեան 3 ծրար ամերիքան, Բարեսէր ոմն 4 ծրար պասմա. Տիկին Զմրուխտ Նօրկանճեան 11 մէթր չափկինցու կտաւ. Տիկին Խնկենի Թ. Զաքարեան 5 քաշ շաքարեղէն. Օրիորդ Նուարդ Օվանըզեան ի յիշատակ հայկանոյշ Օվանըզեանի 204 հատ նաբինջ. Տիկին Զարուհի Թ. Պահրի կաղանդի առթիւ տղայոց բաժնուելու համար 300 հատ գրչակալ, 150 հատ մատիտ, 150 հատ գրչի ծայրի տուփ և 12 տուփ գրչի ծայր. Թագէոս Տիրանեան կօշկակար Ռոտոսթօցի 4 զոյգ ֆիլտ. Բարեսէր տիկին մը 20 զոյգ բամպակ գուլպայ. Բարեսէր ոմն 1 տիկ և 1 տուփ պանիր [7 քաշ], 1 տուփ մսի քավուրմա (4 ու կէս քաշ). Գրավաճառ Ա. Թօգաթլեան՝ ձեռամբ Միհրան Քիւրքճեանի 100 կտոր գործածուած գրեանք։

Գուժ—Գաբուէն սափրիչաց պետ Յարութիւն աղա, Փիլիպպոս և Տիգրան աղայք, Բարմաք Գաբուէն Խըրըրըեան Մահտեսի Յակոբ աղա, Սամաթիայէն՝ Ալիքսան, Միհրան, Մահտեսի Հմայակ, Պէտիկ, Երմոգինէ և Կարապետ աղայք Դեկտ. ամսոյ մէջ երկիցս Հիւանդանոցս այցելելով անձնուիրաբար ածիլեցին պառապարեալները։

Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան
Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Գ. Մ. Այեանտեան Գ. Ի. Էփլէքեան